

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Regularibus, & Transeuntibus ad Religionem. Tit. XXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

Coram Seraph. *decif.* 59. 1. n. 2. & in *Toletana decimarum* de Reymel 10. *May* 16. 1. coram bon. mem. Card. Cauerio inter eius impressas *dec.* 247. n. 10. & i. *Valentina decimarum* 28. *Novembr.* 1603. coram Card. Lancel. & in *Coradub. decimarum* 13. *May* 1613. coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo, & in *Conchen. decimarum* 12. *May* 1623. coram bon. mem. Buratto. Et hæc conclusio procedit etiam si Papa in dicta communicatione privilegiorum fecerit mentionem de decimis, quia si non apparet de expressa mente concedentis, verbum *decime*, referri potest ad decimas extraordinarias, quæ imponuntur ab homine, non autem ad ordinarias, & prædiales, quæ sunt debite de iure diuino, & hoc maxime provenit in communicatione privilegiorum in qua non derogatur huic cap. quod cum contineat constitutionem Conciliarem censetur habere clausulas derogatorias ad sequentes dispositiones, & ideo requirit specificam derogationem, ut supra dixi.

CAP. Interdicimus. XXXV. & vlt.

Gregor. IX.

Personæ Ecclesiasticæ non præsumant accipere à laicis in pignus decimas ab eisdem laicis detentas quæ spectant ad alienas Ecclesias. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viuian. in *ration. lib.* 3. iuris Pontif. pag. 275. Alagona in *compend. iuris Canon.* pag. 471. remissive Ximen. in *concord.* p. 1. & 2.

Hanc eand. concl. ex hoc text. desumunt, Soar. de *Relig. tom.* 1. tract. 2. lib. 1. de decimis, c. 19. n. 2. & 7. Rebuff. de decimis, q. 10. n. 26. Monet. eod. tract. c. 5. n. 70. ubi cum gloss. & aliis in presenti, limitat nisi pignerentur illis Ecclesiis, quarum decimæ sunt, aut nisi fructus ipsi, & commoditates decimarum pignerentur, & citat Nicol. Intrigl. de feudis, q. 9. n. 2. 21.

De Regularibus, & Transcensibus ad Religionem.

TIT. XXXI.

VPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in *breviario aureo iuris Canon.* fol. 105. verso, Ioan. de Londris in *breviario sanctorum Canonum*, fol. 175. Martin. Mesnart. in *epitome Decretal.* fol. 122. Petr. de Rauenna in *compendio iuris Canon.* Dan. Venator in *analysis method. iuris Pontif.* à pag. 468. Goffred. & Host. in *summ. huius tit.* Alex. Callan. & Anastas. Germon. in *paratellis ad quinque libros Decretal.* Barthol. Cathagena in *expositione titulorum iuris Canon.* Zypæ in *analyt. postremi iuris Eccles.* enarrat. pag. 251. Casif. in *summa huius Canon.* Cafarel. in *erotem. eiusdem iuris*, nouissime Ioan. Honor. lib. 3. *summ. in Decret.* omnes sub hac rubr.

De materia tit. vide Vezin. Suar. Villalob. & alios *tom. 1. commun. opin. lib.* 1. tit. 3. & Nauar. in *comment. de Regul.* Et quæstiones Regulares in tres tomos diuisit Consultanus noster Fr. Emman. Roder. & *manuale prælatorum Regularium*, edidit Fr. Ludon. Miranda, & de *statu Regularium*, libellum pariter edidit Fr. Ioannes à

Cruce, & de *statu Monachorum* alium edidit Fr. Thomas à Iesv Maria, & de *Religioso, statu, ac professione*, totum composuit P. Thom. Sanch. qui est secundus sui operis *moralis in præcepta Decalogi*, & nouissime de *tribus votis solemnibus*, librum edidit P. D. Barthol. à S. Faustio, quem inscripfit *Thesaurum Religiosorum*.

S V M M A R I V M.

- 1 Religionem nullus intrare potest nisi in ætate legitima, & spontanea voluntate.
- 2 Religionem profiteri nullus poterit attento iure communi nisi quatuordecim annis exactis in masculis, & in feminis post duodecimum.
- 3 Professio tam virorum quam mulierum attento Concilio Trid. fieri prohibetur ante decimum sextum annum expletum, & quæ antea fieret decernitur nulla.
- 4 Professio emissa in suprema, & vltima die anni decimi sexti an valeat, remissive.
- 5 Religionem quis ingredi debet sponte.

CAP. Nullus. I. Ex Concil.

Mogunt.

Nullus admittitur ad Religionem nisi volens, & in ætate legitima. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viu. in *ration. lib.* 3. iuris Pontif. pag. 288. Alagona in *compendio iuris Canon.* pag. 466. remissive Ximen. in *concord.* p. 1. desumitur ex Concil. Mogunt. celebrato anno 813. sub Carol. Imper. c. 22. & refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 3.

[Nisi in legitima ætate.] Quæ attento iure communi requirebatur in masculis quatuordecim annorum exactorum, & in feminis post duodecimum, per cap. nostram, c. significatum, c. cum virum, c. cum finis, hoc tit. c. 1. eod. tit. 6. & Clem. eos, eod. tit. Fr. Lud. Mirand. in *man. Prælat. tom.* 1. q. 24. art. 2. Sanch. in *præcepta Decalogi*, tom. 1. lib. 5. c. 4. n. 2. Hodie ex noniori dispositione Concil. Trid. sess. 25. de *Regul.* c. 15. professio in quacunque Religione tam virorum, quam mulierum fieri prohibetur ante decimum sextum annum expletum, & quæ antea fieret decernitur nulla, & invalida, ut ex eo colligunt, pluraque adducunt Zerol. in *praxi Episc.* p. 1. verbo *moniales*, §. 2. Franc. Leo in *thesauro fori Eccles.* p. 1. c. 1. n. 36. Azor. in *instit. moral.* p. 1. lib. 12. c. 2. q. 4. & lib. 13. c. 9. q. 2. Sanch. de *matrim. lib.* 2. disp. 24. n. 22. & d. c. 4. n. 4. Campan. in *diuersorio iuris Canon.* rub. 7. c. 6. n. 129. & rub. 12. c. 11. Ioan. dela Cruz. de *statu Relig.* lib. 1. c. 8. dub. 2. & 4. Petr. de Ledesma in *summ.* p. 2. tract. de *stado de los Religiosos*, c. 7. Armend. in *addit. ad recap. legum Nauaræ*, fol. 85. n. 4. cum seg. Verum autem professio emissa in suprema, & vltima die anni decimi sexti valeat; vide Sanch. d. n. 22. Campan. loco citato, Galet. in *margarita casuum conscientie*, verbo *profiteri*, per Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fori Eccles.* dec. 656. in 1. edit. & resol. 549. in 2. edit.

[Et spontanea voluntate.] Quia sponte religionem quis ingredi debet, cap. proclitus 20. q. 3. adeo quod excommunicationis vinculo innodantur à Concil. Trident. sess. 25. de *Regularibus*, c. 18. qui mulierem monasterium ingredi coegerit, quique consilium, auxilium, vel favorem dederit. Vnde Monachi professio dicitur nulla si fuerit facta per vim, & metum etiam parentum, Rot. *decif.* 175. n. 5. apud Farin. p. 1. *recem.* ubi etiam quod semel metus illatus incidit in omnes

omnes sequentes actus durante causa metus. Quicunque tamen Regularis præterens per vim, & metum ingressum esse religionem, aut etiam dicens ante ætatem debitam professionem emisisse, aut quid simile, velique habitum dimittere quacumque ex causa, aut eam habitu discedere sine licentia superiorum, non erit audiendus nisi causas, quas præterderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario per Concil. Trid. ead. sess. 25. de Regularib. c. 19. de cuius materia agunt Natar. comment. 4. de Regularib. n. 73. & 77. Zerola in praxi Episcop. p. 2. verbo professio, §. 2. Francisc. Leo in thesauro furi Ecclesiast. p. 2. c. 1. n. 42. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 17. art. 17. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers. secunda conclusio, Sanch. de Maurim. lib. 7. disp. 38. Campanil. d. rubr. 2. c. 1. n. 129. Less. de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. Ego ipse de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 105. num. 48. & latius alleg. 103. & num. 12.

S V M M A R I U M.

- 1 Impubes Monasterium ingressus post annum a parentibus reuocari non potest. Pubes per vim ingressus post annum exire, vel a parentibus reuocari non potest.
- 2 Impubes si Religionem absque parentum vel tutoris consensu ingrediatur, possunt parentes, vel tutor id factum irritum facere, & impuberem reuocare, nisi anno & die id dissimulando consenserint.
- 3 Impubes a parentibus, vel tutoribus Religioni oblatus an possit resilire ante pubertatem consentientibus ipsis qui eum obtulerunt, vel ipsis inuitis consentiente Monasterio, ostenditur.
- 4 Annus de quo in presenti quomodo computandus, ostenditur.
- 5 Parentes, vel tutores non possunt propria auctoritate, vimque inferendo extrahere impuberem a Religione.

CAP. Si quis. II.

Si filius infra legitimam ætatem, sed eum consensu parentum ingreditur Religionem, & parentes infra annum non reclamant, non possunt post annum illum reuocare. Si est ingressus post legitimam ætatem, sed per vim, & nec ipse nec parentes eius reclamant infra annum, remanere debet in clericatu. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabab. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anchar. Host. Henric. Panor. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 283. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 475. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur a Burchard. lib. 7. Decret. c. 3. luo. p. 7. c. 26. & ab Ant. Aug. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 4. Si parentes ipsius, &c.] Notatur ad hoc, quod si impubes religionem absque parentum, vel tutoris consensu ingrediatur, possunt parentes, vel tutor id factum irritum facere, & impuberem reuocare, nisi anno, & die dissimulando consenserint, quo tempore transacto reuocare nequebunt, Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 12. art. 1. vers. & aduertendum, Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 18. n. 10. ubi aduertit quod quamvis hic dicatur si infra annum non reclamauerint, supplenda est dies, ut dicitur in cap. puella 20. q. 2. additque hunc annum incipere a die scientie ingressus impuberis habitus per parentes, vel tutorem, quod si ita remotum sit Monasterium, ut intra id tempus reuocare nequeant, longius temporis intervallum esse concedendum, propterea loci distantia exegerit, & num. 11.

cum Innoc. in presenti, in initio, Ioan. Andr. n. 1. Butr. n. 2. Zabab. n. 1. norab. 2. Anchar. n. 4. nor. 4. & Henric. n. 3. hinc deducit a fortiori non posse reuocare si expressè ingressus impuberis conuenerint, & n. 29. idem dicit si tacite dissimulando per annum, & diem.

Sine consensu parentum suorum.] An, & quando utriusque parentis consensus requiratur, & alia ad hanc materiam facienda, dixi ad cap. significatum, 11. infra hoc tit. querit Sanch. d. c. 18. n. 30. an impubes a parentibus, vel tutoribus Religioni oblatus possit resilire ante pubertatem consentientibus ipsis, qui eum obtulerunt, vel ipsis inuitis consentiente monasterio, & respondet non posse egredi consentientibus iis, qui illum obtulerunt, repugnante tamen monasterio eo quod per eam oblationem ius acquisitum est monasterio ne impubes inde recedat, donec pubes sit, & n. 31. resoluit impuberem cum voto Religionis illam ingressum absque parentum, vel tutorum facultate, & ab illis reuocatum manere liberum a voto, nec teneri iterum ingredi, si voti consilij reuocarunt, quia ea reuocatio est quædam voti irritatio, & ideo amplius non obligabit, si verò voti ignari non est irritatio, quia voluntas non fertur in incognitum, & ideo si fecerat perseverandi votum, tenebitur iterum ingredi, quando potest, nempe factus pubes, nisi id votum postea irritetur a potente irritare.

Infra annum.] Hanc annum includi debere intra annos, quibus ille est impubes, dicit Sanch. d. c. 18. n. 12. aduertens quod si impubes prope pubertatem ingrediatur parentibus inlicitis, aut tutoribus, non concedetur illis integer annus ad reuocandum, sed id solum, quod superest usque ad pubertatem, qua adeptam cessabit ius ad reuocandum.

Non reclamauerint.] Ergo tantum conceditur illis potestas reclamandi, & ad eundem superiorem, non enim poterunt propria auctoritate, vimque inferendo extrahere impuberem a Religione, ut per S. Antonin. p. 3. tit. 16. c. 2. §. 4. paulo post princip. Syluest. verbo Relig. d. q. 11. Sanch. d. c. 18. n. 13. ubi n. 33. existimat in supradictis nihil innotatum esse per Concil. Trident.

Notari solet hic text. ad hoc, quod ex mora annua sola præsumptio ratificationis inducitur, ut per Sanch. de Maurim. lib. 7. disp. 3. n. 9.

S V M M A R I U M.

- 1 Clericus secularis utens habitu, & nomine Monachali, cogitur ut fiat Monachus, vel ab hoc desistat, & n. 2.
- 2 Homo qui mentito sexu proficetur in Religione monachali, vel e converso mulier, que simulans se esse virum professionem emitit in Religione, & domo virorum, in foro externo reputatur, & habetur pro Religiosa.

CAP. Ut Clerici. III.

Ex Concil. Tolet.

Qui habitu, & nomine se fingunt Monachos cum non sint, cogi debent ut verè fiant, vel veri Clerici. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabab. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anchar. Host. Henric. Panor. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 284. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 475. desumitur ex Concil. Tolet. IV. c. 52. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 1. refertur a Burchard. lib. 8. c. 7. & luo. p. 7. c. 30. & 31. & ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 17. c. 8.

² De materia huius text. & circa tacitam professionem, & quibus modis inducatur, vide quæ dixi ad *evidentia 4. inf. hoc tit.*

³ In gloss. *Fingunt ibi, argumentum est hic ad questionem illum, qui finxit se mulierem, &c.* Notatur ad hoc, quod vir, qui mentito sexu proficitur in Religione monialium, vel è contrario, femina, quæ simulans esse virum, professionem emittit in Religione, & domo virorum, in foro externo reputantur, & habentur pro Religiosis, & compelluntur remanere non quidem in eodem Monasterio, nec in sexu, sed in specie, vel in genere, vt per S. Antonin. p. 3. tit. 16. c. 3. dicens talem professionem fuisse validam, Syluest. verbo *Religio*, 3. q. 9. Specul. lib. 4. par. 3. n. 4. sub tit. de statu Monachorum, & alios quos refert, & sequitur Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verbo *uotum*, diff. 2.

S V M M A R I V M.

1. Nouitius se propriis professorum actibus sponte ingerens censetur professus, & n. 2.
3. Professiones tacite an post Concil. Trident. aliquam vim habeant, ostenditur.
4. Confessione matrimonij spiritualis aduersus professionem non statuitur.
5. Professio tacita vt inducatur sufficit, vt sola illius Religionis consuetudine actus, quibus quis se ingerit, sint professorum proprij.
6. Iuramentum in supplementum probationis deferendum est potius mulieri, quam viro si illi magis comperta esset rei controuersa veritas.

CAP. Vidua. IV.

Ex Concil. Arelat.

¹ Vidua si sponte velum conuersionis sibi imponit, & inter velatas in Ecclesia oblationem Deo obtulit, debet retinere habitum Religionis velit, nolit, etiam si iuret sibi imposuisse velamen vt deponere posset. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarella. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchar. Hentic. Panorm. Vitian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 285. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 475. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. defumitur potius ex Concil. Triburien. c. 25. refertur à Burchard. lib. 8. Decret. c. 26. Iuo. p. 7. c. 55. & ab Ant. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 6.

² Collige ex text. nouitium se propriis professorum actibus sponte ingerens censeri professum, de quo vide Tiraq. de iure mariti, gloss. 7. n. 52. Palat. in reper. rubr. de donat. inter virum, & vxor. rub. 57. n. 4. VV aldef. ad Xuar. p. 2. pag. 96. Nauar. consil. 5. n. 9. sub tit. de 95. que vi, & consil. 41. ad fin. de Regularib. Menoch. de presumpt. lib. 6. presumpt. 83. num. 5. Mascard. de probat. concl. 1237. n. 19. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 29. 3. & c. 49. 3. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 18. n. 386. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionem statum nouitiis, disp. 13. dub. 8. n. 11. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 14. num. 10. & late in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 3. a. n. 14. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelator. tom. 1. q. 24. art. 8. aduertentes precipue duo vltimo loco citati ad cuiuscumque professionis tacite valorem præmittendas esse quinque conditiones generaliter petitas; prima vt actus per quem tacita professio induci debet, fiat auctoritate, & consensu eius, cuius est in eam Religionem admittere;

secunda, vt spontanea voluntate fiant ea per quæ professio tacita est inducenda; tertia, vt ea scienter fiant, nempe, vt iis actibus vtens norit eos ad solos professos pertinere; quarta vt iis actibus vtens vtrum profectum animam habeat; quinta, & vltima, vt iis professorum actibus vtens sit constitutus in legitima etate iure petita ad professionis expressæ valorem. An autem opus sit exercentem eos actus professorum esse nouitium, non inepte dubitatur ab aliquibus, Abb. hic n. 7. & Rosel. in summa, verbo *novitius*, n. 16. exigi affirmant. At verò Sanch. d. cap. 3. n. 23. cum Syluest. verbo *Religio*, 3. q. 19. vers. primo ergo, & Nauar. comm. 4. de Regul. n. 75. ita distinguit, si quis actibus professorum se ingerat sine proprio professorum habitu, exigitur vt sit nouitius, secus si vtrumque concurrat, ex ea ratione, quia in hoc text. vbi vtrumque concurrat nulla nouitatus mentio fit.

Vtrum autem nunc post Concil. Trident. sess. 25. de Regular. c. 15. & 16. reperiantur tacite professiones, & aliquam vim habeant; questio est ad præsens institutum non contemnenda, in qua dicendum mihi videtur per illud non tolli professiones tacitas, sed in suo pristino valore manere, dummodo inducatur transacta nouitatus anno, & expletis sexdecim etatis profectis annis, vt docent Nauar. sub tit. de Regular. consil. 35. n. 5. in 1. edit. & consil. 28. n. 5. Sorb. in compendio princ. leg. Mendicant. verbo *novitius*, post 36. notab. §. prima aliquid operatur, Menoch. consil. 396. num. 12. Franc. Emman. in summa tom. 2. c. 8. n. 1. & quest. Regul. tom. 3. q. 17. art. 1. in fine, & art. 2. in fine, Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 6. Humad. l. 7. gloss. 3. n. 1. tit. 7. p. 1. Gallet. verbo *profiteri*, 4. Sanch. d. c. 3. num. 36. Franc. Ludovic. Miranda d. quest. 24. art. 12. Stephan. Gratian. discipuli forens. tom. 4. c. 640. n. 34. Beltram. in annot. ad decis. 385. n. 6. Gregor. XV. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp. 13. dub. 8. num. 1. Rot. decis. 379. num. 2. part. 1. recent. & in Vlixbonen. professionis 10. Decembris 1621. cotam R.P. D. Merlino. Vnde iam inferitur per Concil. Trident. sublatam esse tacitam professionem inducendam per hunc text. & cap. ad nostram, inf. hoc tit. eam nempe, quæ inducitur itatim delato habitu professorum distincto parenter à nouitiorum habitu cum exercitio actuum professorum, vel altero horum concurrente cum tridui perseuerantia, quia Concil. Trident. d. c. 15. petit integrum nouitatus annum, & ita docet Azor. d. quest. 6. Sed possunt habere locum ij text. quando transacta integro nouitatus anno, expletisque sexdecim annis quis indueretur habitu professorum distincto parenter à nouitiorum habitu, vel vnà cum alijs professis exerceret actum iure, vel consuetudine solis professis competentem, vt aduertit Sanch. d. c. 3. num. 37.

Velit, nolit, &c. Notatur ad hoc, quod confessioni matrimonij spiritualis aduersus professionem non statuitur, vt per Mascard. de probat. concl. 1026. n. 8. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp. 15. n. 43.

In gloss. Oblationem, ibi, respicit loci consuetudinem, &c. Notatur ad hoc, quod ad inducendam tacitam professionem sufficit, vt sola illius Religionis consuetudine actus, quibus se ingerit, sint professorum proprij, vt per Abb. hic n. 6. Azor. d. c. 4. q. 3. Sanch. d. c. 3. n. 20.

In gloss. Licet Sacramento. Notatur ad hoc, quod mulieri potius quam viro deferendum est iuramentum in supplementum probationis, si illi magis comperta esset rei controuersæ veritas, vt per Tiraq. l. 9. connub. gloss. 1. part. 9. n. 72. Palat. in reper. c. per vestras, de donation. inter virum, §. 43. num. 7. Sed contra hanc gloss. iuramentum non deferri in supplementum probationis

De Regularibus, &c. Tit. XXXI. 265

bationis matrimonij spiritualis, resoluit Mascard. de probat. concl. 103. n. 9.

CAP. Ioannes. V. Gregor.

- M**onacho non licet temerè transire de Monasterio ad Monasterium, nec habere aliquod peculiare, & si hoc præsumperit, cum competenti correctione reddi debet Monasterio in quo ab initio est conversus sub regula sui Abbatis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Butr. Anchar. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 285. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 475. desumitur ex B. Gregor. epist. 4. lib. 1. registri, refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 7.
- De Monasterio in Monasterium, &c.]** Vide dicta ad c. licet, infra hoc tit.
- Nec eorum aliquem peculiare quicquam habere.]** De hoc vide quæ dixi ad c. cum ad Monasterium, n. 11. cum seqq. de statu Monach.
- Sub Abbatis sui regula, &c.]** De fugitiis, & qualiter etiam reluctantes, & inuiti ad regressum sint compellendi, dixi ad c. fin. n. 7. cum seqq. infra hoc tit.

S V M M A R I V M.

- 1 Pueri ad Religionem non admittantur in Insulis ante decimum octauum annum, quia ibi nimia est asperitas, & n. 2.
- 2 Text. iste contrario vsu renocatur est.
- 3 Professio facta in Religione Minorum ante decimum octauum ætatis annum sed tamen post 16. an. valet, remissive.

CAP. Quia in Insulis. VI.

- I**N Religionibus Insularum, eo quod asperior sit ibi Religionis obsecratio, prohibetur quis ante decimum octauum annum suscipi. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 288. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 476. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. desumitur ex B. Greg. lib. 1. epist. 48. ad Antheimum, refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 55. c. 1.
- Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt** Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 2. q. 7. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 3. Quam quidem text. decisio- nem extendunt aliqui ad Fratres Prædicatores, & Minores, eo quod eorum Religio sit quoque valde aspera, & ita militet in eis eadem ratio, ita Abb. in præsent. n. 3. & Anchar. n. 1. Angel. in summa, verbo nouitius, n. 2. Verum extensionem iure optimo improbat Syluest. verbo Religio 3. q. 2. dicitque etiam in illis Insularum monasteriis reuocatum esse id decretum contrario vsu, quam reuocationem testantur etiam Ioan. Andr. mon. 1. Butr. mon. 6. in præsent. S. Antonin. part. 3. tit. 16. c. 3. in fine, principij, Nauarr. sub hoc tit. consil. 45. mon. 2. in 1. edit. & consil. 33. mon. 2. in 2. edit. Sanchez d. mon. 3. Fr. Ludovic. Miranda in manuali Prælat. tom. 2. q. 24. art. 2. concl. 2. vbi affirmat hunc text. in Decreto Concilij Trid. sess. 25. de regular. cap. 15. virtualiter, & implicitè reuocatum esse videri. Vtrum autem stante statuto in ordine Minorum, seu potius S. Francisci de Paula, quo cauetur ne quis ante deci-

Barbof. Collect. Tom. II.

mum octauum ætatis suæ annum ad professionem admittatur, valeat professio in ea antea facta, dummodo post decimum sextum fiat: Vide post Nauarr. Fr. Ludou. Mirandam d. concl. 2. & Sanch. d. c. 4. n. 4.

S V M M A R I V M.

- 1 Cisterciensis si sine licentia sui Abbatis ad aliud monasterium transiit, ad proprium monasterium re- gredi cogitur.
- 2 Religiosum alienum recipientes absque literis dimis- sionis sui superioris peccant mortaliter.
- 4 Religiosus exemptus à iurisdictione Episcopi dicitur debite translatus si adfuerit expressa voluntas, & consensus Abbatis, & Conuentus, ac etiam iusta causa.
- 5 Religiosus non exemptus à iurisdictione Episcopi mi- nime dicitur debite translatus ad partem in ultra licentiam Abbatis, & Conuentus, ad sit etiam iusta causa & licentia Episcopi.
- 6 Dicitio, celeriter, refertur ad arbitrium iudicis.

CAP. Non est. VII.

Alex. III.

Monachi, & Conuersi Cistercienses post profes- sionem non possunt transire ad alios Ordina- rios sine licentia Abbatis, & si quis fuerit egressus, & monitus celeriter non redierit, compellendus est à Prælati redire. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 286. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 476. remissive Casal. in in amor. & Ximen. in concord. p. 2. re- fertur ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 2. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 27. c. 6.

Recipi nullatenus permittatur, &c.] Notatur ad hoc, recipientes alienum Religiosum absque literis di- missionis sui superioris, peccare mortaliter, vt per Nauarr. consil. 52. num. 3. de Regularib. in nouis, Giouagn. respl. 39. n. 1. lib. 1. & alios, quos refert & sequitur Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in aduocandis ad Religionis statum nouit. disp. 15. dub. 2. n. 12.

Cisterciensis Ordinis.] De Cisterciensibus agunt S. Antonin. p. 2. tit. 15. c. 12. §. 18. Cassan. in catalogo glo- rie mundi. p. 4. considerat. 58. Polyd. Virgil. de inventor. rerum, lib. 7. c. 2. Hieronym. Roman. de Republ. Chriff. lib. 6. c. 12. Plato de bono statu Relig. lib. 2. c. 12. Aubert. Miræ. de statu Relig. Chriff. lib. 1. c. 22. & de origine Cisterciens. per tot. Syluest. Marul. in Oceanos, lib. 2. pag. 153. Barnab. Montan. in chronica Cisterciens. Azor. in institut. moral. p. 1. lib. 12. c. 21. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 1. q. 3. art. 5. Miranda in man. Prælat. tom. 1. q. 4. art. 2. Soar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. c. 3. ex n. 3.

In gloss. Permittatur. Notatur ad hoc, quod Religio- sus exemptus à iurisdictione Episcopi dicitur transla- tus debite, si adfuerit expressa voluntas, & consensus Abbatis, & Conuentus, ac etiam iusta causa, vt per Ioan. Monach. in cap. cum singula 32. num. 5. de præbend. lib. 6. vbi Gemin. sub num. 2. vers. si transiit, in eadem, & Franch. sub num. 3. vers. aliquando transitus fit ad partem, Rebuff. in praxi, tit. de translat. monach. n. 7. Decian. respons. 20. num. 8. lib. 1. quos refert, & sequi- tur Anton. Ricci. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. lib. 8. cap. 4. mon. 15. vbi num. 16. cum Franch. & Rebuff. dictis locis, tenet Religiosum non exemptum à iurisdictione Episcopi minime

266. Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

minimè dicit debite translatum ad parem, nisi ultra licentiam Abbatis, & Conuentus, adsit etiam iusta causa, & licentia Episcopi, cum eius inter sit Monachum sibi subiectum ab eius ditione non eximi.

In gloss. *Celeriter*, ibi, & *celeritas* ista ad arbitrium iudicis refertur. Vide Doctores citatos ad c. *potuit*, de locato, num. 133. & quæ dixi in meis remissionibus, de dictionibus & clausulis dict. 44. alias dict. 5. secundum Lugdunum. impress.

SUMMARIVM.

- 1 Professio facta ante decimumquartum annum non obligat, post decimumquartum vero si sit per suspensionem habitus professorum etiam obligat, nisi detur perseverantia tridui.
- 2 Pupilli se & sua Deo dicantes Religionem ingredi non possunt.
- 3 Vota omnia impuberum, id est, marium usque ad annum 14. expletum, & feminarum usque ad annum 12. expletum in irritum revocari possunt à patre, vel tutore.
- 4 Professio tacita in aliqua Religione ex eo facta censetur, cum quis sciens, & prudens desert sponte triduo distinctissimum professorum habitum, & ad illam an requiratur tridui perseverantia in actu exercitio ostenditur, ibid. n. 5.

CAP. Ad nostram. VIII.

1 Professus non est qui gestat habitum professorum ante 14. annum, & si post decimumquartum annum accepit, & ante triduum sine præcedente probatione dimiserit, non est professus, & potest ducere uxorem, quia sine deliberatione præsumitur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viv. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 287. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 476. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 8. & est post Concil. Lateran. p. 21. c. 1.

2 Quosdam pueros, &c.] Ergo pupilli Religionem, se, & sua Deo dicantes, ingredi non possunt, ut per Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo hunc contractum, n. 28. Nam vota omnia impuberum, id est, marium, usque ad annum 14. expletum, & feminarum usque ad 12. expletum, in irritum revocari possunt à patre, vel tutore, ut per Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 12. art. 1. ad fin. Less. de instit. lib. 2. c. 40. dub. 14. n. 82. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 3. n. 60. cum multis seqq.

3 Et infra triduum deposuerit.] Probat hic text. tacitam professionem in aliqua Religione ex eo factam censeri cum quis sciens, & prudens desert sponte triduo distinctissimum professorum habitum, nempe qui est patenter distinctus in colore, scissura, vel forma à vestitu, & habitu novitiorum, ut per Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 3. vers. altero modo, Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 13. n. 386. vers. secundus, Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 3. n. 24. Fr. Basil. Pont. de impedimentis matrim. cap. 5. in fine, ubi etiam dicit post Concil. Trid. sess. 25. de Regularib. c. 15. hunc tacitæ professionis modum cessasse. Quando verò habitus novitiorum patenter à professorum habitu distinguitur, tunc per quamcunque annualem habitus novitiorum delationem, etiam viginti annorum, non inducitur tacita professio, ut per Barbar. consil. 59. n. 3. ad fin. vol. 2. Angel. verbo novitius, n. 12. Sylvest. verbo Religio 3. q. 18. vers. triduo inducitur. Nauar. commenta 4. de Regular. in 74.

Steph. Grat. discept. forens. c. 640. ex n. 21. quos refert, & sequitur Barth. de Vecchis in praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novitiis, disp. 13. dub. 8. n. 9. ubi intelligit ex sola habitus delatione, quia si in eodem probationis habitu novitius se ingereret alieni actui professis tantummodo competenti, & perseveraret triduo, esset tacite professus, & n. 11. in fine, advenit, quod cum Concil. Trid. dicto loco, exigat ætatem sexdecim annorum, & integrum probationis annum, ideo hodie non inducitur professio tacita nisi expleto hoc tempore.

Utrum autem ad huiusmodi tacitam professionem requiratur tridui perseverantia in eo actu exercitio, affirmant quidam, eo quod ea tridui perseverantia petatur in hoc text. ad tacitæ professionis ex habitus professorum delatione præsumptionem: alij autem negant, quia id non petitur in c. vidua, sup. hoc tit. ut refert Azor. d. c. 4. q. 3. Verum Sanch. d. c. 3. n. 21. post Nauar. comment. 5. de Regul. n. 73. & alios per eum citatos, utramque sententiam ita esse conciliandam existimat, si concurrant hæc duo, nempe assumptio habitus peculiaris professis, & exercitium actus illis solis siue iure, siue consuetudine competentis, non exigitur tridui perseverantia, & sic procedit d. c. vidua, quod ad eam professionem præsumendam ponderant assumptionem habitus, & oblationem cum aliis monialibus, quæ solis professis competeant, ac nulla tridui mentio sit. Quod si alterutrum solum ex his concurrat, opus est ea tridui perseverantia, atque ita in his terminis procedat text. in presenti.

SUMMARIVM.

- 1 Habitum professorum recipiens, ubi distincti sunt habitus, compellitur ibi, vel alibi esse Religiosus, sed si recipit habitum novitiorum, potest ad saculum redire.
- 2 Obligatio ingrediendi Monasterium videtur à principio pura, sed sub conditione resoluenda.
- 3 Religionem ingredi vovens, vel ille, cui relictum fuit legatum sub conditione ingrediendi Religionem, satisfaciatur si anno novitiatus exeat, ostenditur.
- 4 Clerici Religionis habitum ex voto suscipientes, & ante professionem ad priorem vitam statum revertentes, an sint cogendi ad maiorem Religionem transire, si arctiorem prosteri noluerint, ostenditur.
- 5 Novitio nolenti prostiteri, sed à Religione egredi volenti an sit restituendus habitus novitiatus, ostenditur.
- 6 Novitio à Religione egredi volenti omnia bona restituenda sunt una cum fructibus, etiam si sint feudalia.
- 7 Monachus non potest promoueri in Ecclesia Collegiata ad Canonicatum, vel aliud beneficium simplex ipsius Ecclesie Collegiatae, & quid de superioris eius dignitate, ostenditur.

CAP. Super eo. IX.

Habitum suscipientes animo perseverandi ante professionem non possunt ad priorem statum redire, & si illius Religionis auctoritates ferre non possunt, coguntur transire ad maiorem Religionem, nec amplius assumi debent in Ecclesiis secularium. In anno vero probationis possunt redire ad priorem statum in eadem veste, qua venerunt, ut habetur in reg. D. Benedicti. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr.

Rotr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Vinian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 287. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 476. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 8. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 12.

cap. 2. Ad priorem stationem sunt reuersi.] Notatur ad hoc, quod obligatio ingrediendi monasterium videtur à principio pura, sed sub conditione resolubenda, videlicet si non placuerit intra annum, vel ante professionem, ut per Tiraq. de retract. l. 1. gloss. 8. n. 27. An autem ille, cui relictum fuerit legatum sub conditione ingrediendi religionem, vel illam ingredi voverit satisfaciatur si anno novitatus exeat? quæstio est quotidiana, in qua communis obtinuit sententia satisfactores dummodo ingressus in Religionem bona fide animo experiendi fuerit, exitusque ex causa iusta esset, ut per Surd. decis. 303. Azor. in sit. moral. p. 1. lib. 1. c. 2. q. 6. Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 9. n. 15. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 3. n. 16. faciunt quæ Tiraq. de retract. l. 1. gloss. 8. n. 33. Fr. Emman. quæst. Regal. tom. 2. q. 127. art. 2.

Ad maiorem Religionem sunt cogendi transire.] Difficilis videtur hic text. dum probat Clericos, nimirum, qui Religionis habitum susceperunt, & ante professionem ad priorem vitam statum sunt reuersi, cogendos esse ad maiorem Religionem transire, si ætiorum profiteri noluerint, ne contra votum, quod Dominus fecerunt, venire prohibentur, cui similis est text. in cap. consulti, in sit. hoc tit. ex quibus desumpta est apud Castellanos l. 7. tit. 7. p. 1. Quare Innoc. Host. Ioan. And. Butr. & alij in presenti, & in d. cap. consulti, sentiunt fieri tacitam eo animi proposito Religiosæ vitæ, & instituti professionem ex Ecclesiæ decreto, & proinde eos Clericos etiam à monasterio, quod sunt ingressi, recesserint, cogendo religionem capessere, quoniam sunt tacite Religioni generatim acceptæ obligati. Azor. verò in sit. moral. part. 1. lib. 1. c. 20. q. 9. cum Abb. Zab. Angel. Sylvest. verius existimat Pontifices in presenti, & in d. cap. consulti, intellexisse nomine propositi, & voluntatis simpliciter priorem vitam mutandi vna cum habitu Religionis suscepto votum proficendi monasticam vitam, & in ea perseverandi, & proinde licet Clerici, de quibus in hoc text. ab ætiori Religione semel suscepta recesserint, aliam maiorem amplecti debeant. Melius tamen Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 2. n. 8. & Sanch. de matrim. lib. 9. disp. 33. n. 19. asserunt nomine propositi mutandi vitam non intelligi nudum propositum, sed propositum cum implicita saltem, & virtuali promissione firmatum, quod voti virtutem habet, & idem Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 1. n. 20. asserit text. in d. cap. consulti, intelligendum esse de proposito non nudo, sed promissione firmato.

Vi in eadem veste, in qua veniunt, reuertantur.] Vidi dubitari in Sacra Illustrissimorum Cardin. S. Concilij Trident. interpretum, an novitio nolenti profiteri, sed à Religione egredi volenti, esset restituendus habitus novitatus, qui ipsiusmet novitij expensis factus fuerat; in quo dubio ead. S. Congregat. annuit, licet adhuc non firmaverit, habitum novitij egredientis penes Religionem remanentem, eadem tamen novitio pretio illius prius restituito. Novitiis enim nolentibus profiteri, sed à Religione volentibus egredi, sunt restituenda omnia bona, quæ tempore ingressus detulerunt in Monasterium, nec quid minimum ex eis retinere valent Religiosi, quod ut recte fiat Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellere poterit superiores Regulares, provt statuit Concil. Trident. sess. 25. de Regular. Barbosa. Collect. Tom. 11.

cap. 16. in finalibus verbis, & eo citato refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. moniales, §. 3. p. 2. eodem verbo, §. 1. 1. & debere intelligi vna cum fructibus inde perceptis, deductis tamen alimentis illius temporis, quo in Monasterio fuit, resoluit Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 13. c. 9. q. 2. post med. quem refert Gallet. in margarita casuum conscientie, verbo novitius §. & novitium egressum recuperare omnia bona etiam feudalina, docent Tapp. in antib. ingressi. in verbo sua, cap. 14. n. 16. de Sacros. Eccles. Cald. Percira in l. si curatorem, verbo implorare, à n. 27. Thom. de Marino de feudis, lib. 1. tit. de feud. ex pacto, & providentia, n. 19. Carol. de Grassis de effectib. cleric. effectus 4. sub n. 25. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 101. à n. 37.

Nec amplius in Ecclesiis secularibus debent assumi.] Notatur ad hoc, quod Monachus non potest promoveri in Ecclesia Collegiata ad Canonicatum, vel aliud beneficium simplex ipsius Ecclesiæ Collegiatae, ut per Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 34. art. 4. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. c. 10. num. 28. & 29. Difficultas est de suprema Collegiata Ecclesiæ dignitate, quidam posse negant, quod favore curæ animarum indultum sit Regularibus, ut ad beneficia Parochialia promoveri valeant, ut dixi ad cap. quod Dei timorem, de statu Monach. at hæc dignitas est vere beneficium simplex nullam animarum curam habens, quo fundamento hanc partem, quæ satis probabilis est, tenent in d. cap. quod Dei timorem, Ioan. Andr. num. 16. Anchar. num. 12. Henric. num. 9. Anan. in fine. Sed verius est posse Regularem absque dispensatione aliqua ad eam dignitatem promoveri, ut illi Ecclesiæ Collegiatae præsit tanquam Præpositus: quia eadem videtur ratio ac de Episcopo, cum eligatur ad curam eorum, qui ad Collegium pertinent, ita Abb. in d. cap. quod Dei timorem, n. 5. vbi Zab. n. 5. q. 7. Jacob. de Grass. in aureis decis. p. 2. lib. 3. c. 20. n. 7. Azor. in sit. moral. p. 1. lib. 1. c. 19. q. 13. Fr. Emman. d. art. 4. & tom. 3. q. 53. art. 2. Less. de iust. lib. 2. c. 41. dub. 12. n. 99. & alij plures, quos refert, & sequitur Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 7. c. 19. n. 37. advertens cum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 7. n. 53. hoc sicut hodie est correctum in curatis, ita etiam in his.

SYMMARIUM.

1. Canonicus Regularis potest effici Monachus, si Religio ad quam transit, est strictior sua, alias secus.
2. Doctores referuntur de institutione & origine Canonicorum Regularium S. Augustini agentes.
3. Abbas solus an Monachum recipere possit.
4. Religio qua dicatur minor, & strictior.
5. Canonicus Regularis transiens ad Religionem laxiorem ibique habitum deferens, an sit apostata, remissive.

CAP. SANÈ. X.

Canonicus Regularis si fiat Monachus, in Religione strictiore est relinquendus, quia tuta conscientia est, si non in strictiori, redire debet ad suam. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. And. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Cened. collect. 156. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 288. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 477. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. Aug. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 27. c. 10. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 29.

Z A D

- 2 De Canonico. Plura de institutione, & origine Canonicorum Regularium S. Augustini congerunt citati à Cened. ad Decret. collect. 165. n. 1. quibus adde Fr. Emman. quest. Regul. tom. 2. q. 1. art. 3. & q. 3. art. 1. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 2. & nouissimè Pennotum in speciali tract. de generali totius Ordinis Clericorum Canoniconum historia.
- 3 A quodam Abbate recepto.] Ergo Abbas solus monachum recipit, vt per Boer. decis. 260. n. 28. & 29. vide tamen dicta ad cap. porrectum, n. 3. in fi. hoc tit.
- 4 Maioris Religionis.] Quæ autem dicatur minor, aut maior, & strictior Religio vt valeat transitus Canonici, de quo in hoc text. vide Lap. alleg. 61. n. 5. & alleg. 130. Card. conf. 8. Felin. in cap. ad nostram, n. 6. & ibi Abb. ex n. 5. de appell. Callan. conf. 20. ex n. 26. & in Catalogo gloria mundi, p. 2. consider. 52. vers. tertio dicitur.
- 5 Alioquin cum, &c.] Vtrum Canonicus, de quo in hoc text. transiens ad Religionem laxiorem, ibique habitum deferens, sit apostata? Vide Syluest. in sum. verbo Religio, il. 4. n. 4. Angel. verbo Religiosus, n. 37. Rebut in praxi benef. tit. de translat. Monach. num. 11. Menoch. de arbit. casu 421. n. 33.

S V M M A R I V M.

- 1 Minor 14. annis proficendo non obligatur Religioni nisi factus maior natum habuerit.
- 2 Impubes quando religionem ingreditur propria sponte absque parentum oblatione, potest quandocunque exire donec profiteatur.
- 3 Oblatio Religionis facta filiorum impuberum per parentes quid operetur, & quomodo fieri debeat, ostenditur.
- 4 Impubes an possit inuitus religioni à parentibus, vel tutoribus offerri, ostenditur.
- 5 Annus probationis nouitij incipere debet à tempore habitus monastici post annos pubertatis expletos.

C A P. Significatum. XI.

- 1 Oblatus Religioni à parentibus, & ante X I V. annum professus, potest exire, quia votum est nullum; si fuit à parentibus oblatus, non debet exire. Si verò post X I V. annum intransit, vel si ratam habuit professionem factam ante X I V. annum est cogendus vel in eadem manere, vel ad aliam Religionem transire. Colligitur ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 289. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 477. remissiuè Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 27. cap. 11. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 10. vbi est integra clausula.
- 2 Quod G. non fuisset oblatus à parentibus, &c. Notatur ad hoc, quod quando propria sponte absque parentum oblatione impubes Religionem ingreditur, potest quandocunque exire, donec profiteatur, vt docent in presenti, Butr. n. 5. & Abb. n. 2. & in c. 2. sup. hoc tit. idem Abb. n. 10. Innoc. n. 2. Anch. n. 8. q. 8. & Henric. n. 5. Greg. l. 4. verbo no puden, tit. 7. p. 1. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 18. n. 9.
- 3 Nisi autem à parentibus fuerit oblatus, &c.] Notatur ad hoc, quod oblatio religioni facta filiorum impuberum per parentes operatur, vt impubes sic monasterio oblatus nequeat resiliere, donec pubertatem completam adipiscatur, nempe puer quatuordecim annos completos, puella verò duodecim completos; at ea

etate completa liberum est ei persequere, aut ad seculum redire, donec professionem tacita, aut expresse faciat, vt per Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 18. n. 9. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 1. n. 13. Barth. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 2. dub. 6. ex n. 5. Et ex his verbis colligitur oblationem huiusmodi debere fieri ab viro, que parente, ita vt integrum sit patri repugnante matre impuberem religioni offerre, vt docent Innoc. in cap. hoc tit. in initio, vbi Host. n. 4. Ioan. Andr. num. 2. & Abb. n. 6. Greg. l. 4. verbo del padre, tit. 7. p. 1. Henric. in sum. lib. 1. c. 13. & 5. Sanch. d. c. 18. n. 16. vbi n. 16. idem dicit si puer plures tutores habeat, contradicentis enim pars præferretur, & num. 20. asserit parentes posse offerre Religioni, & reuocare filios ipsos, sicut possunt legitimos; & n. 21. tenet posse parentes hanc oblationem facere inuitis tutoribus, etsi sub illorum potestate filius sit, & n. 22. idem dicit de matre, quod scilicet possit filium impuberem offerre, & reuocare inuita auita tutrice, & n. 23. pariter resoluit, etsi auus habeat patrem, & nepotem in potestate, integrum esse patri inuito aui filium offerre Religioni, & reuocare, & num. 24. docet matrem ad secundas nuptias transuentem non amittere hoc ius filij impuberis offerendi, & reuocandi. Vtrum autem possit impubes inuitus Religioni à parentibus, vel tutoribus offerri? negatiuam partem tenent gloss. verbo quod intra, in sum. 20. q. 1. Ioan. Andr. in c. 2. n. 2. sup. hoc tit. & ibi Butr. n. 1. Zab. n. 2. q. 6. Abb. n. 9. & Anchar. n. 8. q. 3. Greg. d. l. 4. verbo no puden, Sanch. d. c. 18. n. 26. vbi n. 33. existimat in supradictis omnibus nihil innotatum esse per Concil. Trident.

Seu X I V. annum compleuerit cum Religionem intravit. Ergo probationis annus incipere debet à tempore habitus monastici post annos pubertatis expletos, vt per Azor. instit. moral. part. 1. lib. 1. c. 2. q. 7. etas enim legitima ad nouitium est pubertas, & quamvis ante etatem hanc admitti quispiam ad religionem possit, vt docet Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 18. n. 8. verè tamen, & proprie nouitius non incipit esse donec illam expleat, vt post S. Anton. Ang. l. Tabien. Syluest. Azor. & alios probat Sanch. vbi supra, tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 2. Nec hoc est correctum per Concil. Trid. sess. 25. de Regular. c. 15. quia solam professionem ante decimum sextum annum completum irritam reddit, nec interdicat nouitium incipi, aut compleri ante eam sexdecim annorum etatem, vt bene tradunt Henric. in sum. lib. 1. c. 40. §. 2. in fine, & Sorb. in priuilegiis Mendicant. verbo nouitius, notab. 4. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 3. q. 15. art. 2. in fine. Nauar. sub hoc tit. consil. 30. num. 1. in antiq. Alias consil. 20. in nouis, Azor. d. lib. 12. c. 4. q. 9. in fine, Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 18. n. 285. prop. fin. Galler. in margarita casuum conscientie, verbo presbyteri 3. Sanchez d. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 22.

Compleuerit.] Ergo non satis est vt sit pubes, quod attingat X I V. annum, sed oportet quod compleuerit, vt per Fr. Emman. quest. Regular. tom. 3. q. 12. art. 1. ad finem.

S V M M A R I V M.

- 1 Filia minor duodecim annis à parentibus monasterio tradita si maior facta sponte uoletur, ad seculum redire non potest.
- 2 Alienus suspicio tollitur per ratificationem actus subsequenti.

2 Tacet

3 Tacens consentire videtur quando ultra taciturnitatem interuenit aliquis actus positius ex parte tacentis.

4 Metus reuerentialis non annullat solus professionem nisi etiam coactio, vel mina precedant.

CAP. Cùm virum. XII.

Clem. III.

1 **P**uella, quæ ante discretionis annum, duodecimum scilicet, & in viro 14. accepit habitum cum benedictione solita, si atate debita ratam habet professionem, non potest amplius relinquere habitum, sed si nubilis fumpit habitum coactè, potest dimittere. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Butr. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchar. Panorm. Viuian. in rationali libri tertij iuris Pontif. pag. 290. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 477. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 18. cap. 3.

2 **P**resertim si ratihabitione, &c.] Notatur ad hoc, quod metus suspicio tollitur per ratificationem actus subsequenti, vt per Bonacol. tom. 1. communium opinion. lib. 1. tit. 11. n. 49. & 50. pag. 328. Intellige dummodo tempore ratificationis subacta sit causa metus, quia ea durante metus durare presumitur, iuxta ea, quæ resoluunt Gam. In iustitiae decis. 346. n. 4. Bonacol. commun. crimin. p. 1. verbo metus, fol. 113. & p. 2. eodem verbo, fol. 49. Ranchin. p. 4. concl. 474. Mascard. de probat. concl. 1051. n. 34. Menoch. de presumpt. lib. 3. pres. 4. n. 23. Gutier. conf. 16. n. 15. Flamin. de resignat. benef. lib. 13. q. 1. n. 201. cum seqq. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 18. n. 7. Bernard. Graue. ad practic. Camera Imper. lib. 2. concl. 93. n. 11. Fr. Barthol. de Vecchis loco infra citando, n. 9.

3 **H**abitum Religionis induens, benedictionem accepit.] Notatur ad hoc, quod tacens consentire videtur quando ultra taciturnitatem interuenit aliquis actus positius ex parte tacentis, nam tunc etiam in praiudicialibus presumitur consentire, vt per D. Barbof. in l. quæ dotis, n. 158. ff. soluto matrim.

4 **C**oactè parentum imperio.] Ergo solus metus reuerentialis non annullat professionem, nisi etiam coactio, vel mina precedant, text. namque in presenti, ad annullandam professionem puella ultra imperium parentum, quod metum reuerentialem continet, ponderat coactionem, vt docent Couar. de sponsalib. p. 2. c. 3. §. 6. n. 7. & 8. Henric. in sum. lib. 1. de matrim. c. 9. §. 5. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 7. n. 18. & in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 3. n. 26. Sayr. in clauis Regia, lib. 6. c. 4. n. 18. Bonacin. de legibus, disp. 4. q. 2. punct. 3. §. 1. n. 8. Fr. Barth. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 13. dub. 12. n. 19. Quicquid contrarium, imò quod parentum imperium causet sufficientem metum ad inuolandum actum à libera voluntate pendente, teneant Xuar. alleg. 1. n. 34. & alleg. 24. n. 3. & 5. Hippol. sing. 347. incip. matrim. n. 3. Menoch. illustr. c. 35. n. 17. iunct. n. 19. inde non bene inferentes professionem annullari solo metu reuerentiali, quibus accedunt Nauar. & Fr. Eman. citati à Sanch. d. disp. 6. n. 17. in fine. Capeant omnes cuiuscunque conditionis, & qualitatibus fuerint, ne quomodocunque cogant aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem inuitam, præterquam in casibus à iure expressis, ad ingredendum monasterium, vel suscipiendum habitum cuiuscunque religionis, vel ad emitendam professionem. Barbof. Collect. Tom. 11.

incidant enim in excommunicationem, tunc etiam omnes illi, qui consilium, auxilium, vel fauorem dederint, quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emitte quoquomodo eidem actui, vel præsentia, vel consensum, vel auctoritatem interpolauerint, vt habetur in Concil. Trid. sess. 25. de Regular. c. 18. de cuius materia latè dixi de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 104. à princ. vbi n. 3. cum pluribus à me citatis resoluo virginem inducentes monasterium ingredi non incidere in excommunicationem comminatam à Concil. Trid. dicto loco, & n. 5. quod cogentes feminam ad monasterij ingressum non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt ibi faculari retento educetur, incidunt in eam excommunicationem, & n. 6. quod parentes & fratres, qui filias, & sorores habitum religionis suscipere, vel votum aut professionem emitte cogunt, prædictam excommunicationem incurrere, & n. 7. pariter resoluo cogentem virginem ingredi monasterium ingressu non sequuto in nullam excommunicationem incidere.

SUMMARIUM.

- 1 Professio facta sine susceptione habitus Religionis valet.
- 2 Habitum solus susceptus sine professione monastica expressa, vel tacita Monachum non facit.
- 3 Proferentis sola traditio non sufficit ad valorem professionis, sed oportet quoque adesse personam habentem potestatem acceptandi nomine ipsius religionis.
- 4 Declaratur text. in cap. consulit, qui Clerici vel vouentes.
- 5 Episcopus an possit Monachum ad professionem admittere, ostenditur.
- 6 Abbas solus non est ad religionis professionem admittere, sed exigitur quoque consensus maioris partis Comensus.
- 7 Professio quando est irrita defectu solius potestatis in admittente an satis sit ad eius valorem, vt is ratam eam habeat non mutata priori professi voluntate per actum contrarium, ostenditur.
- 8 Professio non est necessario facienda in Monasterio, sed potest ubique fieri.
- 9 Religionis regula quamvis certam profitendi formam præscribat, non sunt eius verba ita necessaria, vt alias facta professio sit irrita.

CAP. Porrectum. XIII.

Professionem si quis in infirmitate sine habitu permittat in manu Abbatis, est verè Monachus, quia habitus non facit Monachum, sed professio Regularis, & ideo compellendus, vt seruet votum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anchar. Host. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 290. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 477. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 18. c. 4.

Cum Monachum non faciat habitus.] Notatur ad hoc, quod solus habitus susceptus sine professione monastica expressa, vel tacita Monachum non facit, vt per Campanil. in diuersorio iuris Canonici, rubr. 12. c. 4. n. 5. Bellef. disquisit. Clerical. p. 1. tit. de disciplina Clericali, §. 15. n. 10. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 12. c. 2. quest. 3. vbi aduertit intra, quæ contrarium insinuari videtur.

videtur, intelligi, si ad imitationem, & susceptionem vestitus tacita iuris professio accedat.

3 Et recipitur ab Abbate. Ergo ad professionis valorem non sufficit sola profitentis traditio, sed oportet quoque adesse personam habentem potestatem acceptandi nomine ipsius Religionis, illamque obligandi ipsi profidenti, ut per Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 5. quest. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori penit. lib. 18. n. 385.* Sanch. *in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. d. n. 62.* Barth. à Vecchis *in praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novit. disp. 1.1. dub. 2. n. 5.* Non obstat cap. *consulit, qui Clerici vel videntes*, dum ait professionem emitti posse super Altare, quia intelligitur acceptante eo, qui habet potestatem admittendi ad Religionem, ut bene docent *in presenti*, Innoc. *n. 5.* Ioan. Andr. *n. 4.* Host. *n. 13.* Abb. *n. 10.* Anchar. *n. 3.* Henric. *in fine*, Sylvest. *verbo Religio, 3. q. 18. d. illo 2.* Nanar. *comment. 4. de Regularibus, n. 4.* quos refert, & sequitur Sanch. *d. c. 4. n. 62. in fine.* Barthol. de Vecchis *d. dub. 2. num. 4.* ubi ex *n. 3.* tractat an & quando necessaria sit scriptura ad emittendam professionem.

5 Dubitari non abs re potest an possit Episcopus monachum ad professionem admittere: in quo dubio Innocent. *in presenti, n. 5.* per text. *in cap. si vir 2. q. 1. tenet* quod potest quis fieri monachus faciendo professionem alicuius regulæ approbatæ in manibus Episcopi, quem sequuntur Host. *n. 14.* Ioan. Andr. *n. 4.* & Anchar. *n. 7.* etiam *in presenti*. Verum cum hodie Episcopus superior Religiosorum non sit (omnes enim privilegium exemptionis habent) nullum propria auctoritate ad professionem monasticam admittere potest, ut docent Abb. *n. 12. in presenti*, Nanar. *sub hoc tit. consil. 6. d. n. 2. in antiq. & consil. 40. in nouis*, Azor. *d. lib. 12. c. 5. q. 4.* Sanch. *d. lib. 5. c. 4. n. 74.* Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 3. q. 17. art. 1.1.* ubi aliter text. illum *in d. cap. si vir*, cui innituntur Innocent. & sequaces, intelligi de Episcopo cui monasterium, in quo talis novitius proficitur, est subiectum iure enim communi antiquo omnia Episcopis subiiciebantur.

6 In gloss. *Non facit habitus*, ibi, ab Abbate, & Fratribus. Notatur ad hoc, quod non solius Abbatis est ad Religionis professionem admittere, sed exigitur quoque consensus maioris partis Conventus, ut per Anton. Cuch. *lib. 3. instit. maior. tit. 1. n. 56.* Emman. *Summa verbo Religio, n. 65.* Lap. *alleg. 1. n. 3.* Nanar. *sub tit. de consil. conf. 9. d. n. 19. in nouis, & comment. 3. de Regul. n. 5.* Spin. *in speculo testam. gloss. 12. princ. num. 2. & 3.* Azor. *d. lib. 12. c. 2. q. 1. vlt. Menoch. d. presumpt. lib. 6. presumpt. 83. n. 9. cum seqq. Less. de instit. lib. 2. c. 41. dub. 7. num. 61.* Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 3. q. 17. art. 7.* quorum aliquos refert, & sequitur Sanch. *d. c. 4. n. 65.* ubi *n. 66.* reprobatur Fr. Emman. *loco proxime citato*, dicentem professionem à solo Abbate receptam, nec petito Conventus consilio non esse ipso iure irritam, sed talem declarandam, resoluens ibi, eam professionem esse nullam, & *num. 67.* probat monasterium dum vacat neminem posse ad professionem admittere, & *n. 68.* docet nec totum Conventum repugnante Prælati, nec Prælatum repugnante maiori parte Conventus posse aliquem ad professionem admittere, & *n. 69.* aliter non sufficere consensum Prælati, & dimidiæ partis Conventus, sed debere maiorem partem Conventus ultra Abbatem consentire.

7 Verum autem quando professio est irrita defectu solius potestatis in admittente, satisfiat ad eius valorem, ut is ratam eam habeat non mutata priori profecti voluntate per actum contrarium? Respondent

affirmative *in presenti*, Innocent. *num. 5.* Ioan. Andr. *n. 4.* Henric. *num. 5.* & Anchar. *num. 6.* Nanar. *sub hoc tit. consil. 6. num. 7. in antiq. & consil. 40. num. 7. in nouis*, Azor. *d. lib. 12. c. 5. quest. 7.* Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 8. n. 13. concl. 12. & quest. Regul. tom. 3. q. 17. art. 1.2.* plures, quos refert, & sequitur Sanch. *d. c. 4. n. 80. vbi n. 81.* quærit an quando professio fuit ex parte emittentis irrita, sufficiat novus eius consensus absque noua Prælati admissione, & qualis debeat esse hic consensus, & feremur ad *lib. 4. de marim. disp. 37. d. num. 59.*

In ead. gloss. ibi, *Et ubicumque*. Notatur ad hoc, quod professio non est necessaria faciendi in monasterio, sed potest ubique fieri, ut docent Abb. *n. 7. in presenti*, Greg. *l. 2. in fine*, tit. 7. p. 1. Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 8. n. 2. & quest. Regul. tom. 2. q. 29. art. 3. in fine*, Sanch. *d. tom. 2. lib. 5. c. 3. n. 12.*

In gloss. *Professio*, vlt. ibi, *licet forte non expressit* formam professionis. Notatur ad hoc, quod quamvis Religionis regula certam profitendi formam præscribat, non sunt ea verba ita necessaria, ut alias facta professio sit irrita, sed quibuscunque aliis facta professio valebit, ut per Abb. *hic n. 13.* Sylvest. *verbo Religio 3. q. 1. & 18 in fine*, Azor. *d. p. 1. lib. 5. c. 5. q. 7. in fine*, Sanch. *d. lib. 5. c. 3. n. 4.* hoc limitantes nisi Regula à Sede Apostolica approbata, exprimat professionem alia forma factam fore irritam.

SVMMARIUM.

- 1 Pater si cum bonis suis, & filio impubere se obtulit monasterio, filius factus maior exire potest à Religionem, & legitimam à monasterio petere.
- 2 Pater professio Religionem succedendi capax ac debetur statim legitima pars filii, quæ ad illius mortuo patre prouentura esset, ostenditur, & *num. 3.*

CAP. CUM SIMUS. XIV.

Cælest. III.

Pater si cum bonis suis, & filio impubere se offert Religioni, & filius in anno discretionis non vult esse Monachus, potest exire, & petere bona paterna, quæ ex successione sibi proueniunt. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Hostiens. Anchar. Henric. Panorm. Viulan. *in rationali lib. 3. iuris Pontificij. pag. 290.* Alagona *in compendio iuris Canon. pag. 478.* remittit Cal. *in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.* refertur ab Anton. Augult. *collect. 2. Decret. lib. 3. m. 18. cap. 5.*

Et bona paterna, &c.] Gravissima est inter Doctores controuersia an pater professio religionem succedendi capax debeat statim legitima pars filii, quæ ad illos mortuo patre prouentura esset, itave viro ipso Patre Monacho eam petere possint ab ipso monasterio? Duplex est sententia. Prior tenet non deberi legitimam filii à tempore, quo parentes proficuntur, sed naturalem eorum mortem expectandam esse, & interim monasterium ea potiturum, per text. *in l. 1. §. impuberi, ff. de collatione bonorum*, ubi habetur legitimam non deberi sup. stite parente, ex argumento desumpto à contrario sensu ex text. *in antient. si qua mulier, in fine. C. de sacros. Ecclesiis*, quam quidem sententiam ibi sustinent gloss. *verbo moriantur*, & Butr. *num. 22.* Albert. *n. 7. & 8.* Cyn. *num. 5.* Butrig. *quest. 8.* Salyc.

Salve. *mon. pen. q. 1. l. a. n. 51. eandem tenent Canonice nostri in cap. in presentia. sup. de probat. & precipue Butr. n. 29. Felin. n. 56. Bero. n. 536. Paris. n. 166. & Dec. in noua edit. n. 262. Gregor. l. 17. verbo sus hijos, tit. 1. p. 6. Guillem. Benedic. in c. Raynarius, verbo mortuo itaque testatore, il. 1. n. 299. Roland. conf. 97. n. 29. vol. 2. & de lucro dotis, q. 9. n. 17. Alcan. Clem. de patria potest. cap. ult. n. 77. & 78. Sord. de aliment. tit. 1. q. 29. n. 6. vers. est verum, & conf. 238. n. 10. Mench. de success. creat. lib. 3. §. 2. n. 175. & illustr. cap. 37. n. 10. vers. quid dicendum, Bec. conf. 34. num. 18. & 19. vol. 1. Tap. in anth. ingressi. C. de Sacros. Eccles. verbo sua, c. 3. mon. 21. Spin. in speculo testamen. gloss. 12. princ. num. 32. vers. contrariam, Cenall commun. contra communes, quest. 342. contr. canon. lib. 2. c. 1. a. num. 79. Fr. Eimman. quest. Regular. tom. 2. q. 80. art. 2. vers. notandum insuper, Castil. de usufructu, lib. 2. c. 6. n. 10. & 11. Matieu. l. 3. gloss. 2. num. 3. tit. 4. lib. 5. noue recopil. Gratian. reg. 4. §. 6. num. 9. Benedic. Agid. in reper. l. 1. C. de Sacros. Eccles. p. 4. §. 2. num. 8. Melch. Phcebos Lusit. decis. 13. num. 24. tom. 1. nonissimè Hieron. Roder. in compendio quest. Regular. resol. 72. num. 26. quorum plures respondent text. in presentia, contrarium non decidere cum eo non constet patrem tunc viuere, imò lal. in d. anth. si qua mulier, num. 51. quem nuncupatum referunt, & sequuntur Mench. d. cap. 37. num. 11. vers. tenendo hanc partem, & Spin. loco citato, asserit dispositionem huius text. ex eo procedere, quia B. qui in Monasterium cum bonis suis se contulerat, erat naturaliter mortuus, id colligendo ex verbis huius text. ibi. Quis ipsi ex successione proueniunt, quasi verbum, successio, adaptetur propriè ad defunctum, & nulla successio, aut hereditas uiuentis sit, l. qui superstitis, ff. de acquir. heredit. & affirmat Felin. in c. presentia, n. 56. de probat. ex integra huius Decretalis, quam se uidisse affirmat, apparere patrem fuisse mortuum.*

Posterior verò sententia, quæ probabilior est, asserit statim ac parens proficitur, debere legitimam filiis, ex hoc text. satis probatur, nec constat patrem in eo casu fuisse mortuum, quia id non dicitur in hoc text. nec est verum, quod affirmat Felin. loco proxime citato, quia Corset. sing. 162. n. 3. ait se integram hanc Decretalem uidisse, legisse, ac relegisse, & nihil in ea inuenisse, ex quo appareat patrem fuisse mortuum. Nec obstant illa verba, quæ ipsi ex successione proueniunt, quia Monacho uiuenti datur successio, & satis tractatur de patris professi successione inspecto professionis tempore, cum tunc moriatur ciuilitur, & designat esse in rerum natura iuris fictione. Ex quibus hanc posteriorem sententiam expresse tenent Zabarel. hic num. vlt. q. 1. Anchor. in fine, & Anan. n. 3. & in d. cap. in presentia. Abb. num. 59. Barbat. num. 124. & Mant. num. 72. Syluest. verbo hereditas l. q. 7. num. 10. dicto 6. & verbo Religio 6. q. 1. dicto 2. Nauar. commento 2. de Regularibus, num. 48. & 54. Cott. in memorab. verbo legitima uiuente patre, Redoan. de spoliis Eccles. q. 8. in princ. n. 73. & 74. Villalob. commun. lit. F. n. 160. Eimman. Soar. in thesauro recept. sentent. tit. L. num. 71. Cou. in cap. 1. num. 7. de testam. Lat. in l. si quis a liberis, §. item rescriptis, n. 14. ff. de liberis agnosc. Duen. reg. 356. num. vlt. Mench. de success. creat. lib. 2. §. 10. n. 284. & de success. progressu, lib. 1. §. 1. num. 45. Viuian. tom. 1. commun. opin. lib. 3. tit. 16. num. 55. vers. limitatur secundo, pag. 411. Crall. de success. ab intest. §. legitima, q. 12. n. 6. vers. contrariam verò, Carpan. ad statuta Mediolanen. c. 485. num. 85. Anchor. in suis quest. famul. lib. 2. c. 47. num. 11. Azened. l. 1. num. 45. tit. 8. lib. 5. noue recopil. Angul. de meliorat. l. 1. gloss. 3. num. 27. & 28. Fachin. controu. iuris, lib. 6. c. 13. vers. ego priorem, Honded. conf. 60. a. num. 18. & conf. 61. a. n. 9. vol. 2. Molin. de instit. tract. 2. disp. 140.

vers. an verò statim, Less. cod. tract. lib. 2. cap. 41. dub. 10. num. 73. Merlino de legitima, lib. 5. tit. 3. quest. 3. num. 8. 11. & 12. Argel. de acquir. possess. quest. 8. art. 25. n. 669. Rota in Tridentina legitima, 31. Ianuarij 1607. coram Ortembergio, Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. c. 8. q. 7. vbi q. 8. meritò tenet pariter cum filius proficitur in Religione capaci succedendi, statim debere legitimam parentibus, quam habent in bonis illius, quod etiam tenet Azened. d. n. 45. quicquid non debere statim, sed remansuram apud Monasterium usque ad mortem naturalem filij, dicant Gutier. d. c. 1. n. 93. & Bened. Agid. d. l. 2. part. 4. §. 2. num. 8. Et demum hanc posteriorem opinionem sequuta est Rot. in Nouarien. legitima 15. Decembris 1628. & 4. Aprilis, & 21. Maij 1629. coram Reuerendiss. P. D. Ghislerio, sequendo decisiones in hac eadem causa factas 3. Decembris 1627. 5. Iunij, & 3. Iulij 1618. coram R. P. D. meo Pirouano, in quibus articulo mature discussio fuit resolutum legitimam, quæ competit matri, ob mortem naturalem filiorum, competere etiam ob mortem eorumdem ciuilem, nempe statim emissâ per eos professionem in aliqua Religione etiam bonorum in communi capaci. Et hoc procedit non obstante transitu matris ad secunda vota, quia nihilominus quando filij emisserunt professionem in Religione capaci bonorum in communi parenti, secundo nabenti ex bonis eorumdem filiorum debetur legitima, vt fuit resolutum in d. Nouarien. legitima 15. Decembris 1628. coram R. P. D. Ghislerio, refert Forcetil. in annot. ad decis. 461. Buratt. n. 16. & 17.

SVM MARIVM.

1. Furiosus proficendo non obligatur nisi factus sane mentis ratum habuerit, & n. 2.
3. Professio furiosi an ratificetur si ille sic professus postea ad sanam mentem rediens, consciusque professionis a se emisse, non contradicat, aut habitum professorum non deponat, ostenditur.
4. Religionem si quis ingreditur sui compos, & antea nonnatus in furorem incidit, an tempus furoris computetur in nonnatus anno, ostenditur.

CAP. Sicut. j. XV.

Innoc. III.

Furiosus si induatur habitu Religionis, & proficatur, non valet professio nisi factus compos mente spontaneè consentiat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchor. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 291. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 473. remissimè Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 24. c. 1.

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt Boer. decis. 23. num. 69. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. c. 2. quest. 23. Lorich. in suo thesauro, tit. de Regularib. num. 9. vers. secundo nullus furiosus, Ludon. Miranda in manuali Prælatorum, tom. 1. q. 17. art. 5. concl. 6. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disput. 2. dub. 7. à princ. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 1. num. 5. & tom. 2. lib. 5. c. 4. num. 53. faciunt, quæ ipse de matrim. lib. 1. disput. 8. num. 15.

Dubium tamen est, an ratificetur ea professio si ille sic professus postea ad sanam mentem rediens, consciusque

sciusque professionis à se emissæ non contradicat, aut habitum professorum non deponat? Nonnulli affirmant censeri statim ratam haberi professionem, vt per Hostiens. *hic in fine*, & Ioan. Andr. *n. 2. Zabarel. num. 2.* & Anchar. *in fine*, sed meritò contrarium sustinent Abb. *hic n. 4.* Syluest. *in sum. verbo Religio §. 9. 2.* & Azor. *d. 9. 5.* Post Decretum tamen Concilij Trident. *sess. 25. de Regular. c. 15.* non erit locus huic tacitæ professioni, nisi quando ante furiam præmissus erat integer nouitiatus annus, vel post sanam mentem præmittitur, vt aduertit Sanch. *lib. 5. c. 4. n. 53. in fine*, vbi *n. 54.* querit, & disputat an quando quispiam sui compos Religionem ingreditur, & anno nouitiatus in furorē incidit, tempus furoris computetur in nouitiatus anno? & respondet *n. 55.* furorē citò transeuntem, vt contingit in phrenesi tempore morbi superuenienti, durantiq; octo, aut quindecim dierum spatium non impedire cursum anni nouitiatus, nec id tempus transacto anno supplendum; sed in eo computandum, & legitimam fore professionem eo finito, secus dicens quando dementia esset extraordinaria, vt solet contingere in iis, qui nullo alio morbo laborant, & diu duraret, vt integro mense, de quo vide etiam Soar. *tom. 2. de Relig. lib. 5. c. 4. ex num. 3.* Barthol. de Vecchis *vbi sup. ex n. 3.*

In gloss. *Extra mentem ibi*, licet grauissimam patetur infirmitatem, &c. Notatur ad hoc, quod professio non irritatur morbo etiam grauissimo, vt per Rot. *decis. 346. n. 2.* inter collectas à Farinac. quæ decisiones spectant ad causas criminales, quam refert Barthol. à Vecchis *in d. praxi diff. 13. dub. 1 §. n. 3.*

S V M M A R I V M.

- 1 Professio nec fieri, nec recipi debet infra probationis annum, facta tamen nullo nouitiatus tempore elapso volentibus nouitio, & monasterio tenet de iure communi, & *n. 2.* secus attempta dispositione Concilij Tridentini, vt *n. 3.*
- 4 Nouitij in articulo mortis existentes, an & quando ante expletum probationis annum profiteri possint, ostenditur.
- 5 Annus nouitiatus debet esse continuus, vt valeat professio, ita vt triuius interruptio satis sit ne nouitiatus sit continuus.
- 6 Nouitius si de licentia superiorum exiit propter malam valetudinem, & postea reuertitur, potest coniungere primum tempus cum sequenti.
- 7 Nouitiatus annus debet agi habitum Religionis suscepto.
- 8 Nouitiatus annus non extra monasterium, sed intra de essentia peragendus est, nisi cum licentia Abbatris habita aliqua iusta causa deferatur.
- 10 Indignum promouens tenetur Ecclesia ad interesse.

CAP. Ad Apostolicam. XVI.

Professio facta in manu Abbatis ante annum probationis valet, & quia annus probationis est inductus ad fauorem vtriusque partis, vt hic probet asperitates monasterij, & monasterium mores illius, ideo Abbas non debet admittere ad professionem ante tempus, & si indiseret passim hoc faciant, corrigantur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchar. Henric. Panorm. Vinian. *in ration. lib. 3. inris Pontific. pag. 291.* Alagona *in compend. iuris Canon. pag. 478.* remissiuè Casal. *in annot. & Ximen. in concord. p. 1.*

Collige ex text. professionem nec fieri, nec recipi debere infra tempus probationis, factam tamen nullo nouitiatus tempore elapso, volentibus nouitio, & monasterio tenere, licet admittentes animaduersione debita essent corrigendi: excipiuntur Religiones Minorum, & Prædicatorum, ad quas non poterat quispiam admitti ante exactum probationis annum, vt habetur in *cap. non solum, hoc tit. lib. 6.* quod decretum extensum fuit ad ceteros Mendicantium Ordines, per *cap. constitutionem, eod. tit. & lib. quod si in his admitte-* retur professio ante eum nouitiatus annum, ea obligaret non ei Religioni speciali, sed Religioni in genere, vt clarè colligitur ex *d. c. non solum, vers. decernimus*, ita ex aliis Sanch. *in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 8.* & tangit aliqua Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælatorum, tom. 1. q. 2. art. 7.*

Post Concil. verò Trident. *sess. 25. de Regular. c. 15.* nullus vnquam potest profiteri, nisi post expletum suæ probationis annum, nec huiusmodi terminus, & probationis tempus etiam ex consensu nouitij, & monasterij potest renuntiare, aut remitti, ex eo, quia in Concil. Trident. *d. c. 15.* parificantur, atque equiparantur professio facta ante 16. annum expletum, & ante expletum probationis annum, sed nemo audebit dicere quod professio facta de consensu nouitij, & Monasterij ante 15. annum expletum sit valida; ergo nec in proposito casu audebit dicere quod sit valida ante expletum probationis annum etiam de consensu partium: quare iure optimo Nauar. *sub hoc tit. conf. 33. n. 5. in antiq. & conf. 62. n. 6. in nouis*, allerit hoc in iudicando, & consulendo tenendum esse, quod idem sustinent Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 6. n. 10. & quest. Regul. tom. 3. q. 1 §. art. 7.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 9.* Petr. de Ledesma *in sum. p. 2. tract. del. stato de los Religiosos, c. 7. concl. 2.* Ludou. Beja *respons. casuum conscientie, p. 4. casu fin. vers. tertio*, Barthol. à S. Fausto *in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 170.* Fr. Ludou. Miranda *d. art. 7. concl. vnic.* Sanch. *d. c. 4. n. 19.* vbi allerit text. in præsent. derogatum esse per illud Concil. Trid. decretum in *d. c. 15.* quod & nuncupatim tradit Aloyf. Ricc. *in præsent. rerum fori Ecclesiast. decis. 1. in 1. edit. & resol. 617. in 2. edit.* nouissime me citato in hoc loco, D. Mar. Cotel. *de donat. inter patrem, & filium tract. prima disc. 2. part. 3. n. 95. pag. 123.*

Ex privilegio tamen Pij V. incipit, *Pius V. sub dat. Romæ apud S. Petrum die 23. Augusti 1570.* Nouitij in articulo mortis existentes ante expletum probationis annum, vt licententur, atque consequantur Indulgentias, possunt profiteri, quod ad literam refert Fr. Ludou. Miranda *d. q. 22. art. 10.* vbi dicit huiusmodi concessionem non esse reuocatam per Gregor. XIII. in sua constit. incip. *In tanta negotiorum mole*, qua reuocauit quicquid concesserat Pius V. super statu, & regimine Monachorum, & Sanctimonialium contra ius, & contra decreta S. Concilij Trident. ex eo quia Gregor. non loquitur de iis gratis, & Indulgentiis, & maxime concessis in mortis articulo Monachis & Sanctimonialibus, sed tantum de aliis gratis, & privilegiis spectantibus ad statum, & regimen eorundem Monachorum, aut ipsarum Monialium: idem etiam tenent Henric. *in sum. lib. 13. c. 40. §. 2.* Fr. Emman. *quest. Regular. tom. 3. art. 3.* Barthol. à S. Fausto *in thesauro Religiosorum, lib. 3. q. 167.* vnde meritò Ludou. Beja *d. vers. tertio*, tenet professionem nouitij factam in mortis articulo esse validam, teneri tamen si conualuerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de nouo emittere. Illud in præsentiarum aduertendum duxi quod virtute illis concessionis, & professionis in articulo mortis factæ Monasterium non

non potest succedere in bonis nouitij sic professi in preiudicium suorum heredum, & aliorum venientium ab intestato, nisi postea conualecens expleto probationis anno expressam professionem emittat, seu potius de nouo profiteatur, primam ratificando, prout resoluit Fr. Emman. d. loco, & Fr. Ludou. Miranda d. art. 10. conclus. unic. vers. secundo. Quicquid contrarium velint Mich. Zanard. in suo directorio Theolog. part. 1. cap. 27. & Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 267. num. 4.

5 Circa hunc nouitatus annum petitum à Concil. Trident. d. cap. 15. obseruandum est primò debere esse continuum, ut valeat professio, Nauar. sub hoc tit. conf. 2. n. 2. & conf. 3. n. 2. & n. 3. 6 n. 1. & conf. 4. 2. n. 2. & 4. conf. 8. 4. n. 3. in antiq. alias conf. 9. n. 2. & conf. 3. n. 4. in nouis. Henric. in summ. lib. 1. cap. 40. §. 2. Azor. in lit. moral. p. 1. lib. 1. c. 2. 2. q. 8. Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 8. n. 4. & quest. Regul. tom. 3. q. 1. 5. art. 8. Flamin. de resignat. benef. lib. 3. q. 1. 3. num. 11. Fr. Ludou. Miranda d. q. 2. 2. art. 4. Sanch. d. lib. 5. c. 4. n. 3. ubi plures refert, Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 1. 5. n. 3. Bonacin de clausura. q. 2. puncto 10. diff. 2. §. 2. num. 3. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 1. 1. dub. 3. num. 1. Illustriss. D. meus Roder. à Conha in comment. ad cap. 1. n. 5. diff. 5. 4. Alex. Peregr. in consil. Cleric. Regular. p. 2. c. 1. lit. C. §. 8. Ego ipse de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 101. num. 23. cum seqq. Et tridui interpositionem satis esse ut nouitatus sit continuus, & iterum inchoari debeat, tenent Barthol. à S. Fausto in thesauro Religios. lib. 4. q. 164. Nau. sub hoc tit. conf. 2. n. 4. in antiq. alias conf. 3. 2. n. 4. in nouis. Galler. in margarita casuum conscientia. verbo nouitatus 2. Sanch. d. c. 4. n. 32. Anno verò bissextili satis esse compleuisse 365. dies asserunt Syluest. verbo Religio 3. q. 19. §. 3. Henric. lib. 10. cap. 19. lit. K. Barthol. à S. Fausto lib. 5. q. 161. Alovis. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. post resol. 376. in notabilib. de materia Sacramenti Ordinis, vers. quoad interstitia, in 2. edit. Contrarium verò, imò non sufficere professionem emittere nisi die 25. Februarij anni bissextilis, qui die 24. Februarij precedentis anni suscepit habitum, tenent Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 1. 5. art. 4. & 5. Bonac. de clausura. q. 2. puncto 10. diff. 2. §. 3. n. 4. Molin. de instit. tract. 2. disp. 57. 3. vers. atque ut à maiori arate, Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 1. 1. dub. 4. num. 5. Alexand. Peregr. in consil. Cleric. Regular. p. 2. cap. 1. lit. C. §. 7. Inl. Lauror. varior. lucubrat. tom. 1. tit. 1. de Comit. c. 6. n. 15. qui oretenus mihi retulit S. Congregat. Concilij in vna Patavina de mense Iunij 1627. censuisse non valere professionem respectu anni bissextilis cuiusdam, qui ingressus est Religionem 27. Martij, & die 26. eiusdem mensis sequentis anni corrente anno bissextili emisit professionem. Si tamen nouitatus de licentia superiorum exiuit propter malam valetudinem, & postea reuertitur, habetur pro prefente, ac si nunquam fuisset egressus, & potest coniungere primum tempus cum sequenti, cum non stet per eum, ad quem pertinet, quominus conditio adimpleatur, ut docent Gonic. Mendez diuers. iuris argum. lib. 1. c. 1. §. 5. Sayr. decis. 1. §. sub hoc tit. Alovis. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 510. in 1. edit. & resol. 392. n. 3. in 2. edit. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. n. 14. ubi n. 15. cum Gonic. Mendez loco citato, limitat in nouitia. Inueni Iulium I. concessisse Minoribus, ut integrum sit continuare annum nouitatus semel interrupti per nouitij egressum si iterum ad Religionem veniat, quod quidem privilegium non esse reuocatum per Concil. Trident. d. c. 15. tuerit Fr. Emman. d. q. 1. 5. art. 8. Sed reuera ego non auderem quicquam tale dicere, sed existimo id privilegium esse reuoca-

tum, nam licet olim concessum fuisset dum annus nouitatus non ita exacte petebatur, sed ex communi consensu integrum erat illud cedere, ut probat text. in presenti, hodie tamen rigidissime petit Concil. Trid. peragi eum nouitatus annum, & decernit ex professione aliter facta nullam prorsus obligationem induci, & satis petit annum continuum dum petit integrum, quo fundamento contra Fr. Emman. expresse tenent Ludou. Miranda d. art. 4. & Sanch. d. cap. 4. num. 3. 5. & sentire videtur Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 166.

Secundò obseruandum est huiusmodi nouitatus annum de essentia peragendum esse habitu Religionis suscepto, quod expresse decidere videtur Concil. Trident. d. cap. 15. dum decernit annum nouitatus ad professionis valorem numerandum à die susceptionis habitus, ita Azor. d. lib. 12. c. 2. q. 9. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 1. 5. art. 9. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 177. Fr. Ludou. Miranda d. q. 2. 2. art. 6. Sanch. d. c. 4. n. 29. me citato in hoc loco, D. Mar. Cutel. ubi supr. num. 102. respondentes text. in cap. legem 53. dist. & in cap. multos 54. dist. qui sunt Gregor. Pape, dicentes nouitios in laicali veste probandos esse, iam non seruari, vel quòd non loquuntur de veste laicali propriè, & in rigore sumpta, sed de veste quadam nouitiorum, qui erant in probatione positi, quæ quidem vestes differebant ab illis, quæ dabantur proitentibus.

Tertiò obseruandum est prædictum nouitatus annum non extra Monasterium, sed in Monasterio de essentia peragendum, nisi de licentia Abbatis habita aliqua iusta causa extra deferatur, ita Nau. comment. 2. de Regular. n. 74. notab. 3. & sub hoc tit. conf. 42. num. 2. in antiq. & conf. 32. à n. 2. in nouis, & conf. 41. n. 3. in vtriusque edit. Azor. d. lib. 12. c. 2. q. 8. in fine, & cap. 1. q. 7. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 1. 5. art. 10. Sanch. d. lib. 3. cap. 3. n. 29. & cap. 4. num. 27. Fr. Ludou. Miranda d. q. 2. 2. art. 5. Ego ipse d. alleg. 101. num. 28. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 176.

Abbate per se.] Vtrum autem solius Abbatis sit ad Religionis professionem admittere, an ipsius, & Conuentus, dixi ad cap. porrectum, 13. in gloss. verbo, non faciat, sup. hoc tit.

Quia multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint obtinent.] Ita Ioan. de Amic. consil. 33. n. 39. & seg. Rimin. d. inn. conf. 768. n. 31. vol. 7. Maluaf. conf. 8. num. 24. Olafch. conf. 63. n. 29. latè Ioan. Baptista Costa de factis scient. & ignor. inspect. 10. per 101. Sord. consil. 174. n. 124. & consil. 175. n. 41. & conf. 360. n. 14. Card. Tufsch. tom. 3. lit. F. concl. 12. Steph. Gratian. M. arch. decis. 64. num. 11. cum aliis citatis per me in tract. Axiomatum iuris vsu freq. Axiom. 93. n. 30.

In gloss. Prohibendum, ibi, & tenetur quis de mala administratione. Notatur ad hoc, quòd promouens indignum tenetur Ecclesie ad interesse, quam læsit ad similitudinem magistratus, ut per Palat. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum, & uxorem. §. 26. num. 11.

In gloss. Corrigendi, vlt. Notatur ad hoc, quòd si quis ante pubertatem aliquem admitat ad professionem propter peccatum mortale, quod incurrit, quia sibi patriam potestatem usurpat, arbitrio iudicis puniatur, ut per Azor. d. 1. lib. 12. c. 5. q. 6. Menoch. de arbit. casu 333.

SVM MARI VM.

1 Professionem faciens ad obseruantiam Regularem compellitur, licet in claustro nunquam permanferit, sed in seculo, & suis bonis vsus fuerit.

20. Votum

- 2 *Votum ex metu mortis intrinsecus, siue diuinitus illatum validum est.*
- 3 *Canonici Regulares Cathedralium Ecclesiarum eiusdem sunt Ordinis, & Religionis cum reliquis Canonici Regularibus.*
- 4 *Monachus obedientiam suo Prelato promissam nullo temporis spatio prescribere potest.*
- 5 *Monachus quando eiicitur iniuste à Conuentu, aut maiori eius parte in hoc derelinquente, tunc minime acquirit Monasterio.*

CAP. Sicut nobis. ij. XVII.

- ¶ **Q**ui facta professione in clauitro nunquam mansit, sed in saeculo, & cum usu suorum bonorum, est cogendus per excommunicationem ad habitum Regularem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anchar. Henric. Panor. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 292. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 478. renissimè Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 3. tit. 24. c. 1.
- 2 *Cum ageretur nimia laboraret, &c.* Notatur ad hoc, quod votum ex metu mortis intrinsecus, siue diuinitus illatum, (cuiusmodi sunt vota facta Deo metu grauis infirmitatis) validum est, & in conscientia obligat, vt per Nan. in manu. c. 12. n. 51. & 52. Sayr. in clau. Regia. lib. 6. c. 4. n. 11. & 14. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 5. q. 9. Less. de instit. lib. 2. c. 49. dubit. 3. n. 16. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 13. dub. 12. n. 14. Id apud omnes certissimum est quod quoties metus non est incussus grata extorquendi voti, siue promeniat à causa naturali, siue libera, quantumvis grauissimus sit, non irritat votum, & ratio est, quia tunc à nemine impellitur uolens ad votum emittendum, sed sponte sua id uolendi medium eligit, quo ex eo periculo incolumis euadat, ita docet Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 3. n. 4. Valboa in c. in presentia, n. 7. de probat. me citato in hoc loco. Cabreiros lib. 2. c. 21. n. 42.
- 3 *Habitum Canonico Regularium, &c.* Notatur ad hoc, quod Canonici Regulares Cathedralium Ecclesiarum eiusdem sunt Ordinis, & rationis cum reliquis Canonici Regularibus, vt per Fr. Eniman. quest. Regul. tom. 3. q. 49. ar. 3. ubi in vers. praeterea, dicit Canonicos Bethleemicos, & Nazarethenses, de quibus in praeteri emittente solitis professionem secundum regulam Diui Augustini, darque consueuiffe habitum lineum, qui proprius est habitus Canonico Regularium, praedictasque Ecclesias Cathedrales esse compertum asserit ex registro Innoc. III. Qui dicantur Canonici Regulares, vide ad rubr. de statu Monach.
- 4 *Cum quod tanto tempore, &c.* Notatur ad hoc, quod Monachus obedientiam suo Prelato promissam nullo temporis spatio prescribere potest, vt per Greg. 12. 3. tit. 1. 4. part. 7. Fr. Eniman. quest. Regul. tom. 3. q. 64. ar. 3. An. & quando, & in quibus votum obedientiae obliget Religiosos ad obtemperandum suis Prelatis, late de more suo ostendit Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 2.
- 6 *In gloss. Et scientibus, ibi, sed ad bona ipsius si mortuus esset, &c.* Notatur ad hoc, quod quando Monachus eiicitur iniuste à Conuentu, aut maiori eius parte in hoc derelinquente, tunc minime acquirit Monasterio, quia huiusmodi Monachus habetur pro derelicto, ac proinde Monasterio derelinquenti non acquirit, sicut nec seruus à domino derelictus acquirit illi, l. quod seruus, 36. ff. de stipul. seru. ita docent gloss. verbo qua acquiritur, in c. Abbat, 18. q. 2. & verbo languidus, in cap.

unic. de infan. expos. Anan. hic in fine, Redoan. de spoliis Eccles. q. 8. in princ. n. 7. 5. & 77. Surd. de alimen. tit. 7. q. 3. n. 9. Tap. in aurb. ingressi, c. de sacros. Eccles. verbo sua, c. 6. n. 50. Humad. l. 31. gloss. an fin. tit. 7. p. 1. pariter refolescentes nullam desiderari iudicis sententiam, qua priuatur monasterium his bonis: quamvis exigi sententiam iudicis, qua monasterium his bonis priuet, asserant Molin. de instit. tract. 2. disp. 140. vers. quoad votum, Less. de instit. lib. 2. c. 41. dub. 15. n. 112. Sanch. d. tom. 2. lib. 7. c. 33. n. 24.

SUMMARIUM.

- 1 Religioso cuiuslibet licitum est Zelo sanctioris vitae ad strictiorem Religionem transire, petita prius licentia sui Praelati, quamvis non obtenta, & n. 2.
- 3 Moniales possunt Zelo sanctioris vitae ad strictiorem Religionem transire, eo modo, quo possunt viri religiosi, & qualiter hoc procedat ex decisionibus S. Congregationis ostenditur.
- 4 Conuersi, & oblati possunt transire ad strictiorem Religionem.
- 5 Praelati Regulares exempti possunt instar aliorum Religiosorum transire ad strictiorem Religionem, petitis, etsi negata licentia à Superiore.
- 8 Lex non est postea iusta.
- 9 Transitus de una Religione ad aliam, vt licitus sit, non temeritate, lenitate, odio, &c. sed studio perfectioris vitae faciendus est.
- 10 Praelatus inferior, & Conuentualis monasterij potest dare licentiam subdito suo transeundi ad strictiorem Religionem.
- 11 Praelatus Conuentualis de consilio, & consensu sui Conuentus potest prestare licentiam transeundi de Religione aequali ad alteram aequalem cum iusta, & legitima causa, sine ea tamen requiritur licentia Papae.
- 12 Papa solus potest licentiam concedere transeundi à laxiori Religione nulla legitima causa existente.
- 13 Praelatus Pontifice inferior potest indulgere licentiam transeundi ad laxiorem Religionem existente causa quauis ad Pontificem facilis sit aditus.
- 14 Transitus ad laxiorem Religionem sine iusta causa dicitur indebitè translatus.
- 15 Causa legitima, & iusta transeundi ad laxiorem Religionem qua sint ostenditur.
- 16 Praelatus negans licentiam sine causa legitima subdito transeundi ad strictiorem Religionem peccat mortaliter, & merito debet puniri.
- 17 Licentia transeundi ad strictiorem Religionem necessario petenda est ante transitum expectando debito tempore responsum superioris.
- 18 Religio strictior qua dicatur, ostenditur.
- 20 Transitus ex ordine Mendicantium ad ordines Monachales Carthusiae excepta sine expressa licentia Papae non est licitus.
- 21 Religio Minorum S. Francisci de Paula est strictior Religione Carthusianorum.
- 22 Episcopus uouere, renuntiare Episcopatu, aut Religionem intrare sine Papa licentia non potest.
- 24 Licentiam quando dubitaretur quo animo, bono, & malo superior denegauerit, cuius tunc iudicio standum, ostenditur.
- 25 Religiosus translatus ex una Religione ad aliam debet esse de nouo nouitius, atque in eadem profiteri.
- 26 Transitus de uno ordine ad alium, vt sit Praelatus illius, debet necessario ibidem de nouo profiteri.
- 27 Monachus translatus de de una Religione ad alium debet

debet sedere in capitulo iuxta tempus, quo emisit professionem in posteriori.

28 Translati legitime ad aliam Religionem non tenentur ad vota specialia in priori Religione emissā.

29 Bona Religiosi transmissis ex una Religione ad aliam studio melioris vite manent penes primum Monasterium, & quicquid post secundam professionem in secundo factam ei obvenit, secundo Monasterio acquirit.

30 Bona translati ad aliud Monasterium penitentia causa, acquiruntur illi priori Monasterio, nisi translatio fuerit facta ad effectum, ut fiat filia secundum Monasterium.

31 Religiosus transiens ad strictiorem Religionem bono zelo, non tamen petita licentia, ad prius Monasterium renocari potest.

CAP. Licet. XVIII.

Religiosus zelo sanctioris vite potest petita, & non obtemperata licentia ad arctiorem Religionem transire, quamvis prima Religio habeat privilegium, ut eius Regularis non possit transire ad alium locum etiam prætextu arctioris Religionis ipsi inuitis, quia privilegium intelligitur ne quis temerè, vel leuitate in iacturam, vel iniuriam sui Ordinis ad alium transeat, & non pro eo, qui cum humilitate, & veritate licentiam petit, quam Prælatus non debet proteruè negare, quia privilegium perdere meretur qui concessa abutitur potestate, & subditus dubitans de suo spiritu debet consulere superiorem. Item nullus Præfatus præsumat relinquere Præfatum absque licentia Papæ, quia communis voluntas præfertur speciali utilitati, doctrina silentio, sollicitudo contemplationi, labor quieti in hoc casu, & Christus natus est de carne Liæ, & non Rachel, & ingressus est domum Martiæ, & non Mariæ. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anchar. Host. Butr. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontificij, pag. 293. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 469. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 23. cap. 4.

Collige ex text. licitum esse cuilibet Religioso zelo sanctioris vite ad strictiorem Religionem transire, petita prius licentia sui Prælati, quamvis non obtemperata, ut per S. Thom. 2. 2. q. 89. art. 4. S. Antonij p. 3. tit. 16. c. 14. in princ. Lap. alleg. 130. sub n. 2. Roman. conf. 341. n. 4. Dec. res. 20. n. 12. lib. 1. Nanar. comm. 4. de Regul. m. 10. Menoch. de arbitr. casu 421. n. 37. cum seqq. Azor. in iust. moral. p. 1. lib. 12. c. 14. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 52. art. 3. Sayr. in clau. Regia, lib. 6. c. 5. n. 32. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 18. n. 412. cum seqq. nouè Barth. à S. Fausto in thesaur. Religiosorum, lib. 5. q. 323. cum seqq. Less. de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 13. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 7. à princ. Fr. Ludou. Miranda in manuali Prælati. tom. 1. q. 31. art. 2. Ant. Ricc. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. lib. 8. c. 4. à n. 19. Erasim. à Cochier. in iuris. Ordinarij in exemptos, p. 4. q. 12. in princ. ubi in fine aduertit quod hodie quisquis ille sit, qui ad strictiorem monasticæ vite normam transire satagit, laudabiliter faciet si auctorante Summo Pont. aut S. Congreg. Illustrissimorum Card. negotijs Regularium præpositum id faciat, tum quod tutius; tum quod gratius sanctæ Sedis.

Quibusdam Monachis, & Canonicis, &c.] Exten-
ad moniales, licet enim hic text. de solis viris Reli-
giosis loquatur, rationes tamen in eo traditæ ad ho-

nestatem huius transitus suadendam procedunt æquè in monialibus, & ideo moniales ad aliam Religionem perfectiorem hodie transire posse (sicut olim eis licebat ex c. 20. q. 4.) tenent qui post Concil. Trid. scripserunt. Mandol. in signatura gratiæ, verbo licentiæ, col. 9. vers. que dicta sunt, Tap. in auth. ingressi, C. de Sacros. Eccles. verbo ingressi, c. 9. n. 37. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo moniales, in fine, Fr. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 6. quos refert, & sequitur Sanch. d. c. 7. n. 6. & latè probat Anton. Ricc. lib. 8. c. 5. à princ. ubi à n. 4. asserit neque Concil. Trid. neque constit. Pij V. prohibuisse hanc translationem, imò hoc approbasse Sacram Congreg. super negotijs Episcoporum, & Regularium, & signanter in una Nommaten. 16. Ianuarij 1615. & in Redonen. 31. Ianuarij 1617. & nonissimè Bonacin. in tract. de clausula, & penis eam violentibus impostis, disp. 1. q. 1. punct. 9. n. 11. Barth. à S. Fausto d. lib. 5. q. 327. quicquid contrarium scripserit Azor. d. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 1. Illud aduertere oportet quod licet translatio monialis etiam in casibus à iure permissis stricto iure fieri possit ex auctoritate Episcopi, & superioris monasterij, Fr. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 3. Sanch. d. cap. 7. sub num. 6. Sacra tamen Congreg. non semel censuit ad eam in similibus casibus esse recurrendum, & signanter in d. Nommaten. & Redonen. ex quibus colligitur illam similes licentias concedere non consueuisse, nisi quatuor conditionibus adiectis. Prima est vt antequam à primo monasterio monialis egrediatur, aliud sit paratum in quo beneuolus habeat receptit, quodque in eo capitulariter per secreta suffragia recipiatur. Secunda, vt dotem à ceteris monialibus præstari solitam persoluat. Tertia vt spes illi auferatur ad primum Monasterium redeundi. Quarta, vt translatio fiat comitantibus matronis consanguineis grauib. ab vno ad aliud monasterium, recta via, absque diuerticulo, ac nullibi pernoctetur nisi causa hospitij, idque non nisi apud honestas personas.

De conuersis, & oblatis solet dubitari an eis liceat ad strictiorem religionem transire, & licet Angel. Armil. Tabien. Barbat. quos refert Ricciul. d. lib. 8. c. 5. n. 51. in princ. id negent, quia per oblationem iam sunt effecti serui Ecclesie, tamen verius est hos conuersos, & oblatos posse transire ad strictiorem Religionem, vt docent Tap. in auth. ingressi, C. de Sacros. Eccles. verbo ingressi, c. 9. n. 39. & verbo sua c. 6. n. 57. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 21. art. 2. & q. 52. art. 7. Anton. Ricc. d. lib. 8. cap. 4. n. 31. vers. ceterum, Sanch. d. c. 7. num. 9.

De Prælati Regularibus exemptis si non subsint immediatè Pontifici, dicendum est posse instar aliorum Religiosorum transire ad strictiorem Religionem, petita etiam denegata licentia à superiore, quia text. in presenti, solos Episcopos excipit, illis interdictis transitum ad Religionem non obtemperata Pontificis licentia, ita in presenti, docent Abb. n. 3. Anchar. n. 8. notab. 1. 1. & Henric. n. 4. Angel. Syluest. Azor. d. c. 14. q. 7. Barth. à S. Fausto d. lib. 5. q. 328. & alij, quos refert, & sequitur Sanch. d. c. 7. n. 8. ubi etiam resoluit Generales Religionum, & alios immediatè Pontifici subiectos posse ad Religionem strictiorem transire petita licentia, & Pontifice non respondente, non tamen eo negante, quippe qui possent eos renocare, quod etiam tenet Ricc. d. lib. 8. c. 4. n. 25.

Difficultas esse potest an tota Religio, aut domus Religiosa possit se ad strictiorem Religionem transferre, dicam commodius ad cap. reuolentes, vers. ceterum, n. 6. de statu Monach.

A Sede Apost. sit indultum, &c.] Privilegium quibusdam Religiosis concessum ne à sua religione ad aliam

aliā liceat transitus, in presenti dicitur; concessum credi ne transitus fiat temere, leuiter, aut cum iactura prioris Religionis, prae-texta arctioris Religionis amplectendae, atque ita eum transitum minime interdici quando non fidei, sed verè adest animus se ad meliorem frugem recipiendi; quam quidem decisio-nem intelligendam esse affirmat Sanch. d.c. 7. mon. 10. quando priuilegium contineret ne liceret hic transi-tus absque praedicta licentia Superioris, vel eo inuito, tunc enim, vt text. ait, tale priuilegium interpretan-dum est de transitu temere facto, vel ex quadam leui-tate. Verum si priuilegium neget eum transitum abs-que licentia obtenta Praelati, non haberet locum in-terpretatio huius text. sed necessariò ea obtinenda esset, vt is transitus, quantumcunque bono zelo fa-ctus, firmitatem haberet, vt aduertunt in presenti, Host. statim in princ. Ioan. Andr. n. 2. Butr. n. 2. & Zab. notab. 1.

8 Lex non est posita iusto. Intellige de lege Decalogi, quae cum lata sit, vt peccatorum metu comprimeret ma-nifesta flagitia, quae contra legem naturae à sceleratis hominibus admittiebantur, Paul. dicit non iusto, qui sponte ea, quae sunt legis, facit, sed impiis, & trans-gressoribus Decalogi legem esse impositam, quo sensu hic, & alibi hanc D. Pauli auctoritatem adductam fuisse à Pontifice colligitur ex traditis per D. Thom. 1. 2. q. 96. art. 5. Driedon. de libertate Christiana, lib. 1, pag. 37. quicquid aliter intelligant Abb. hic n. 1. & in cap. solita, n. 4. sup. de maior. & obed. Castr. in summa haeresum, verbo libertas, & lib. 1. de lege penali, c. 6. Felin. in proom. Decret. n. 1. & 2.

9 Ne quis ex temeritate, vel leuitate, &c.] Ex his ver-bis expressè colligitur transitum de vna Religione ad aliam, vt licitus sit, ac firmitatem obtineat, non tem-eritate, leuitate, odio, ira, contemptu, vel alia qua-libet animi perturbatione, sed studio perfectioris vitae faciendum, vt docent Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 6. concl. 1. Sanch. d. c. 7. n. 11. & 12. dicit quòd zelus in transire volente non bonus, nec ardor maioris perfe-ctionis querendae, sed potius leuitas quadam, & tem-eritas ex coniecturis deprehendenda sunt, & n. 17. queris an fas sit alicui Religionem laxiorem ingre-ssi eo animo, vt in ea literas addiscat, eo quòd sit in ea addiscenda opportunitas. Leuitas autem, vel temeritas praesumitur quando petens transitum est incon-sistens, facileque mutat monasteria, aut si rixa praeces-sit, quia ex his, & aliis huiusmodi coniecturis facile comprehenditur voluntas transeundi potius ex leuita-te, quam ex ardore maioris perfectionis, Sanch. d. c. 17. n. 12. Barth. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 15. dub. 2. mon. 2.

In iacturam, vel iniuriam sui Ordinis.] Ergo si Mo-nasterium ex transitu Religiosi notabile damnum, in-famiamque pateretur, talis transitus erit vtique illicitus, quia praefertur non debet communi utilitati mo-nasterij, vt per Angel. verbo Religiosus, num. 16. ad fin. Syluest. verbo Religio 4. q. 1. ad fin. Barth. de Vecchis d. disp. 15. dub. 2. n. 5.

A Sede Apost. sit indulgent. &c.] Notatur ad hoc, quòd priuilegium quo professis interdicitur transitus ad aliam etiam strictiorem Religionem, sine licentia, &c. non impedit, quia Religiosus transire possit zelo strictioris vitae ad strictiorem Religionem, post ta-men petitam licet non obtentam à suo superiore li-centiam, vt per Natat. consil. 52. num. 1. de Regular. in nouis, Cuch. lib. 3. insit maior. tit. 1. de Regular. n. 122. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 4. Valer. Reginald. in praxi feri penit. lib. 28. num. 412. Sanch. in praecepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 7. num. 10. Barthol.

de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Re-ligionis statum nouit. disp. 15. dub. 3. n. 2. Rota in Bononien. professionis 14. Martij 1622. coram R. P. D. Merlino. Limita tamen si priuilegium inhibeat transi-tum absque licentia Praelati obtenta, quia tunc ad firmitatem transitus quantumcunque bono zelo facti necessariò obtineri debet licentia, secundum Fr. Emman. quest. Regular. tom. 1. quest. 53. artic. 20. Ludou. Miranda in manual. Prael. tom. 1. quest. 31. art. 12. Sanch. citato loco, Barthol. de Vecchis d. dub. 3. num. 3.

Postquam à Praelato suo, &c.] Qui sit Praelatus iste, à quo facultas hac petenda sit, non satis constat inter Doctores, & ideo per sequentes conclusiones tem explanabo. Prima. Si transitus fiat ad strictiorem Re-ligionem, Praelatus inferior, & Conuentualis Mona-sterij huiusmodi licentiam potest praestare, ita Mo-nach. in cap. cum singula, n. 4. de praebendis in 6. & ibi Franch. 8. prohibemus, n. 3. reprobandis sententiam di-centem exigi quoque consensum Conuentus, Butr. in cap. non est, num. vlt. hoc tit. vbi etiam Abb. n. 6. Re-buffi in praxi benef. tit. de translat. monach. n. 1. Natat. commento 4. de Regular. 10. nonè Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 330. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 1. q. 52. art. 3. Fr. Ludou. Miranda in man. Prael. tom. 1. q. 31. art. 3. concl. 1. licet hi Doctores vnanimiter, & rectè te-neant quòd à solo Praelato in hoc casu licentiam peti sufficiat, non explicant tamen num immediatus Prae-latus ipsius Conuentus, an solus Prouincialis, an Ge-neralis debeat esse, praeter Fr. Emman. qui dicit hunc Praelatum esse Prouincialem, aut Generalem, & Fr. Ludou. Miranda, qui rectius sentit sufficere Conuen-tualis Monasterij, Barthol. de Vecchis d. disp. 26. dub. 2. n. 13. vbi subdit quoad Frates Minores neces-sariò petendam esse, vel à Generali, vel à Prouinciali, aut Custode, & nonè Sanch. d. lib. 6. n. 7. c. 59. cum Azor. hoc ipsum resoluit, scilicet Praelatum imme-diatum ipsius Conuentus posse licentiam transeundi ad strictiorem Religionem concedere, & si ille sit transiens, eam petiturus est à Prouinciali, & hic à Generali, & hic à Romano Pontif. vbi n. 60. ad etiam verum credit quamvis Monasterium strictius sit in alia diocesi, nec Religio illa sit exempta, & n. 62. credit non esse necessarium ad licentiam hanc con-cedendam consili Conuentum, nec dum eum con-sentire, & n. 63. resoluit Praelatum Religionis, qua-liscumque sit ille, eum transitum concedere non pos-se, si ille ad strictiorem Religionem non ex zelo me-lioris frugis, sed ex leuitate quadam, aut alia animi perturbatione procederet. Limita tamen supradicta, vt locum non habeant quoad Religiosos militares in claustris vitam communem non degentes; hi enim absque licentia suorum superiorum transeunt ad Or-dines claustrales, vt fuit resolutum à Rot. in Bononien. professionis 14. Martij 1622. coram R. P. D. Merlino, versus verum esto, quam citat Barth. de Vecchis d. dub. 3. num. 14.

Secunda. Si fiat transitus de Religione aequali ad alteram aequalem cum iusta, & legitima causa, etiam potest praestare huiusmodi licentiam Praelatus Con-uentualis de consilio, & consensu sui Conuentus, vt per Fr. Ludou. Miranda d. artic. 4. concl. 2. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 346. Barthol. de Vecchis d. disp. 15. dub. 4. quamvis in hoc variè Doctores respondeant, prout eos refert Sanch. d. c. 7. n. 44. Et quòd Prae-latus, qui sine sufficiente & legitima causa concedit licentiam, atque facultatem alicui subdito, vt ad aliam Religionem aequalem transeat, peccet morta-liter, resoluit Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 6. concl. 2. Si verò fiat sermo de transitu ad aequalem sine causa, id

- id solummodo fieri potest de licentia Papæ, Abb. in cap. non est dubium, n. 6. hoc tit. Sylvest. verbo Religio 4. q. 2. Ant. Cuch. lib. 3. in sum. maior. tit. 1. n. 132. Azor. d. lib. 12. c. 14. q. 9. Sanch. d. c. 7. n. 42. Fr. Ludou. Miranda d. concl. 2. in fine.
- 12 Tertia. Ad transeundum ad laxiorem Religionem nulla legitima causa existente solus Romanus Pontif. potest licentiam concedere, ita Sanch. d. lib. 7. cap. 7. n. 67. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 434. n. 6. Fr. Ludou. Miranda d. art. 5. concl. 3. Ant. Ricciul. d. lib. 8. c. 4. n. 1. Menoch. de arbitr. casu 421. n. 6. Barthol. de Vecchis d. disp. 15. dub. 5. ex n. 1. quia si fiat sine causa, non reddit Religiosum tutum in foro poli. gloss. in cap. non est de voto, vbi Abb. n. 9. Nauar. cons. 88. num. 2. sub hoc tit. Stephan. Gratian. d. c. 434. n. 17. Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 6. Ant. Ricciul. d. c. 4. n. 3. Vnde Papa non solet concedere licentiam transferendi ad laxiorem, nisi ex iustis & legitimis causis, vt pluries in facti contingencia se expertum fuisse refert Ant. Ricciul. loco citato, n. 4. & cum derogatione decreti Concil. Trid. sess. 25. de Regul. c. 19. vers. nemo, que requiritur, vt per Nan. cons. 62. alias 65. in fin. sub hoc tit. Steph. Gratian. d. c. 434. n. 20. quicquid fecerit tenet Ant. Ricciul. d. cap. 4. num. 4. vers. dubitari solent.
- 13 Quarta. Existente iusta causa existimo Prælatum Pontificæ inferiori eam licentiam indulgere posse, quoniam ad Pontificem facilis sit aditus, quam tenet expresse Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 6. concl. 3. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 345. Sanch. in precepta Decalogi, lib. 6. c. 7. num. 53. Barthol. de Vecchis d. disp. 12. dub. 5. ex num. 2. Sanctarel. de apostas. c. 8. n. 7. Nec obstat Concil. Trid. in d. cap. 19. ibi: Nemo Regularis cuiuscunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem Religionem, intelligitur enim absque iusta causa, nec prætermissa causæ cognitione, vt olim interdum fiebat quibulvis Prælati id suo arbitratu concedentibus, & ita illud decretum explicant Nau. sub hoc tit. cons. 56. n. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 6. n. 8. Azor. d. lib. 12. c. 15. q. 1. Less. de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 13. n. 103. Sanch. d. c. 7. n. 68. Barth. de Vecchis d. dub. 5. n. 6. Nec etiam obstat Extrinsec. Viam ambrosios, hoc tit. vbi decernitur ne Mendicantes possint ad aliam Religionem præter Catholicam transire absque Pontificis licentia, & aliter fore excommunicatos, tam recipientes, quam receptos, quia, vt respondent Less. d. dub. 13. n. 104. & Sanch. loco proxime citato, intelligitur etiam de transeuntibus absque legitima causa. Vnde translatus ad laxiorem sine iusta causa dicitur indebitè translatus, etiam si fuerit translatus auctoritate sui Abbatis, & Conuentus, & cum dispensatione Episcopi, gloss. Gemin. Franc. & alij in d. cap. cum singula, de præbend. lib. 6. Stephan. Gratian. d. c. 434. sub n. 2. & 6. Ant. Ricciul. d. c. 4. n. 8. Legitimæ, & iustæ huius transitus causæ sunt si Religiosus infirmus, aut incommoda valetudine vratur, aut ita fragili corporis natura, vt Religionis strictioris austeritates ferre nequeat, item si is Religiosus odio habeatur à cæteris Fratribus, aut indignè, & malè tractetur, item necessitas magna parentum, cui in ea Religione nequit commodè subueniri, at poterit in laxiori, ita Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 52. art. 9. Azor. lib. 12. c. 14. q. 8. vers. quæres; Sanch. d. c. 7. num. 72.
- 16 Sic profecto & Prælatus, &c.] Notatur ad hoc, quod Prælatus negans licentiam sine causa legitima subdito transeundi ad strictiorem Religionem peccat mortaliter, & merito debet puniri, vt per Fr. Ludou. Miranda d. quest. 31. art. 6. concl. 1. nouè Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. quest. 342. Prælatus

enim cui constiterit transitum ad arctiorem non esse in grauem iacturam, seu infamiam sui Ordinis, & subditum non petere illum ex temeritate, vel lenitate, sed zelo perfectioris vitæ, tenetur de iure concedere facultatem transeundi, vt ex hoc text. colligit Barthol. de Vecchis d. disp. 15. dub. 2. num. 15. vbi num. 9. attestatur quod per decretum S. Congregat. Concilij sub die 24. Septemb. 1624. statuitur vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi prius superiori legitime constiterit eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit.

Transeundi licentiam postulauerit.] Ergo huiusmodi 17
licentia necessariò petenda est, quod & clarius colligitur ex alijs verbis huius text. ibi: Subditus cum humilitate, & puritate debet transeundi licentiam postulare, &c. vt insinuat verbum illud, debet, quod necessitatem præcepti importat, iuxta Doctores per me citatos in remiss. de dictionib. & clausul. dist. 62. Quare ita docent Abb. hic n. 10. Nauar. dicens grane peccatum esse illam non petere, sub hoc tit. cons. 59. in fine, in antiq. & consil. 52. in nouis, Sanch. d. cap. 7. n. 33. Vnde transferens se ad arctiorem veniam non petita à suo superiore, dicitur indebitè translatus, vt tenent gloss. in cap. intelligimus, de orate, & qualitate, Innoc. in presenti, & Butr. n. 13. Anchar. 12. & Abb. 2. Lap. alleg. 110. sub num. 2. vers. si verò transeat, Rom. cons. 341. sub num. 4. Ant. Ricciul. d. cap. 8. num. 17. Ex quibus deducitur primò non satisfieri huic obligationi petendo licentiam post transitum ad arctiorem Religionem, quia quoties in aliquo actu requiritur peti licentiam, est necessariò ante actum illum postulanda, vt per Abb. hic num. 11. Abb. d. lib. 12. cap. 14. quest. 6. in fine, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 331. Secundo deducitur non statim ac petitur licentia fas esse transire ad strictiorem Religionem, sed debito tempore expectandum esse superioris responsum, vt per Butr. in presenti, num. 12. Zabarell. num. 1. opposit. 3. Ioan. Andr. num. 21. Abb. num. 8. Anchar. num. 5. notab. 7. & num. 10. opposit. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 329. Azor. d. cap. 14. quest. 5. vers. quæres non postquam, Sanch. d. cap. 7. num. 35. vbi n. 36. cum Ioan. Andr. Host. Innoc. Zabarell. in presenti, dicit subditum transeundi licentiam petentem interrogandum esse à Superiore de causa ad transitum inducente, subindeque subditum teneri causam exprimere. Tertiò deducitur non statim ac superior denegat licentiam, fas esse subdito transire ad strictiorem Religionem, quia potest ex iusta causa denegare, quod si nullam causam assignet, subditi est petere denegatæ sibi licentiæ causam, & si superior eam exprimere nolit, sibi imputare debet, & licebit iam subdito transire, vt per Innoc. hic num. 4. Host. num. 16. Ioan. Andr. num. 9. & 10. Zabarell. num. 3. quest. 4. Similiter licebit subdito statim transire quando superior indicans causam esse iustam, denegat licentiam, vel nihil respondet, vel allegat causam denegationis euidenter iniustam, quia tunc iam constat de proterua, & indiscrcta licentiæ denegatione, ita Innoc. hic num. 2. Host. n. 15. Ioan. Andr. num. 7. Butr. num. 6. Abb. n. 9. Zabarell. num. 3. quest. 8. Anchar. num. 5. not. 7. Azor. d. c. 14. quest. 5. Sanch. d. cap. 7. num. 37. vbi num. 38. cum Rebuff. Fr. Emman. & alijs, quos ibi refert, aduertit etsi iusta transitus ad strictiorem Religionem causa sit, non statim concedendam esse transitus licentiam, sed primò quidem Religio strictior parata ad recipiendum volentem transire, quærenda est, quod si antea ille recedat, est apostata, cum sub nullius obedientia sit, possit tamen superior dare

statim ei licentiam exendi de Monasterio, ut sub sua obedientia adhuc manens quærat Religionem strictiorem. Quartò deducitur ad huiusmodi licentiam concedendam consensum Conuentus non requiri, *Navar. comment. 4. de Regular. n. 20. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 3. q. 52. art. 3. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quest. 333.*

18 *Sanctioris vita, &c.]* Ex his verbis tenent aliqui transitum huiusmodi iure concedi ratione perfectioris, ac fructuosioris Religionis, & non ratione asperioris instituti, ut per D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 3. Sylvest. verbo Religio. q. 1. n. 1. q. 2. in fin. Ant. Cych. instit. maior. lib. 3. tit. 1. n. 156. *Navar. comment. 4. de Regular. n. 2. & 3.* Verum probabilior sententia ait non attendi in hoc transitu utra Religio sit in ordine ad suum finem perfectior, & fructuosior, sed an sit asperior, arctior, & durior, quia hic text. in fin. explicuit, quam Religionem appellauerit sanctiorem, ut liceat hic transitus, sic dicens, *ut apud eos vitam duceret arctiorem*; tum quia id ipsum probatur ex cap. primo 20. q. 4. Quare hanc ultimam sententiam merito tueretur in presenti, Ioan. Andr. n. 8. ad fin. Dur. n. 7. Anchor. n. 6. Zabara. quest. ult. Abb. in fine, & Henric. n. 16. Gregor. l. 9. verbo *mas fures*, tit. 7. p. 1. Azor. d. lib. 1. c. 1. q. 2. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 4. Sanch. d. c. 7. n. 21. Lessi. de instit. lib. 2. c. 41. dub. 1. 3. n. 100. Fr. Ludon. Miranda d. q. 31. art. 2. Ant. Ricc. d. lib. 8. c. 6. d. n. 4. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 18. c. 29. n. 414. Gionagn. resp. 30. lib. 2. Barth. de Vecchis in praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novit. disp. 15. dub. 1. n. 5.

19 Ad cognoscendum quæ sit strictior Religio, consideranda est non solum primæva, & originalis institutio, sed etiam constitutiones, & regulæ postea editæ, adeò ut si constitutiones editæ post primævam institutionem inducant maiorem asperitatem, Religio dicitur arctior illa, quæ ex primæva sua regulâ erat arctior, ita docent in presenti, Innoc. num. unic. Ioan. Andr. n. 2. & 3. Anchor. n. 3. & 4. Butr. num. 4. & 7. Abb. num. 4. Lap. alleg. 61. sub num. 5. & alleg. 130. sub n. 1. vers. item notorum, Cassan. Mandos. Rosel. Angel. Sylvest. & alij, quos refert, & sequitur Sanch. d. c. 7. mon. 23. Cald. Roman. Præpos. Prob. & alij, quos etiam refert, & sequitur Ant. Ricciul. d. cap. 6. n. 6. vers. tertio, Fr. Emman. d. q. 52. art. 5. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 324. Fr. Ludon. Miranda d. q. 31. art. 4. concl. 1. in med. ubi in princ. tenet quod si aliqua Religio sit deformata, & in ipsa ad vnguem non observetur regula, licet sit transitus ex ipsa ad aliam, quæ aliàs erat minus stricta, & perfecta in foro exteriori, quod clarè constat in hoc text. ibi: *Si locus, ubi nunc permanet, maioris Religionis, quam Ecclesia Aromatenfis existat*, quo loci textus non ponderat qualis fuerit prior regula, sed qualis sit præsens observantia, quod etiam tenet Fr. Emman. d. art. 5. Navar. comment. 4. de Regular. n. 1. Lessi. d. dub. 13. n. 101. Azor. d. c. 14. q. 3. & 8. Sanch. d. cap. 7. num. 24. Ant. Ricc. d. cap. 6. n. 3. aduertentes numeris seqq. præcipuè Fr. Emman. Sanch. & Ricciul. ut permittatur transitus à Religione ex primæva eius institutione arctiori ad aliam in qua arctiundo consideratur ex sola præsentis observantia, requirit ut in provincia, in qua Religiosus est receptus, non adsit Monasterium capax, & in quo vi-geat primæva regularis observantia, & quod non sublit spes probabilis pristinae observantia restituerenda.

20 Non est licitus transitus ex Ordine Mendicantium ad Ordines Monachales sine expressa licentia Papæ, Carthusia excepta; *Extranag. Viam ambrosiæ, sub hoc tit. quæ est Martini V. ubi expresse interdicitur*

Ann. est sub pœna excommunicationis lata sententia Pontifici referentia, quam incurrit tam recipientes, quam recepti, ne transitus fiat à quacunque religione Mendicanti ad quancunque aliam, præterquam ad Carthusiam, docent Fr. Ludon. Miranda d. q. 31. art. 3. concl. 1. Sanch. d. c. 7. n. 28. ubi etiam dicit in Societate I. v. per concessionem Pij I V. & Pij V. extensam esse hanc censuram referuatam tam respectu transcurrentium, quam recipientium, respectu quorumvis Ordinum dempta Carthusiensis. Quid nomine Mendicantium hoc loco intelligatur, vide Fr. Emman. d. q. 52. art. 15. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 354. cum quinque seqq. Nunc ex ordine Canonicorum Regularium ad ordinem Monachorum licitè potest fieri transitus, petita superioris licentia, quamvis non obtenta, ut bene docet Fr. Ludon. Miranda d. q. 31. art. 9. Et in facto vidi dubitari an liceret Canonico Regulari Congregationis S. Crucis Conimbricensis ad aliquam Mendicantium religionem transire: dubium faciebat quartum ipsorum votum, quod clausuræ emittunt, sed eo non obstante transitum licitum esse aliquibus visum fuit, ex eo quod strictior regula declaranda est alia ratione quam respectu quarti voti, ut in simili declarant Clemens III. in constit. edita anno 1596. & Paulus V. alia edita anno 1608. prohibentibus Fratibus B. Mariæ de mercede ne prætextu quarti voti, quod emittunt, recipiant Fratres Minores, nec alios strictioris regulæ.

An autem religio Minimorum S. Francisci de Paula sit arctior Religione Carthusianorum? quæstio est dubia, in qua negatiam partem pluribus argumentis, suffolus teneat Navar. conf. 11. alias 51. sub hoc tit. quem sequitur Azor. d. c. 14. q. 14. Verum religionem Minimorum esse arctiorem ex multis constat, & rationibus late defendit Ant. Ricc. d. lib. 8. cap. 7. per totum, ac proinde licitum esse Carthusianis, & cuiusque alteri Religioni transire ad hunc ordinem, & non à conuerso, ut habetur in licentis Iulij I. & Leonis X. Summorum Pontif. quas ibi refert, limitat tamen n. 12. ne procedat in Fratribus Minoribus de Observantia, quibus specialiter per eundem Iulium I. prohibitum est, ne possint ad hunc Ordinem transire per eius literas in forma Brevis sub dat. 9. Iulij 1510. limitat etiam n. 13. ne procedat in Fratribus Capuccinis, quibus Pius V. specialiter prohibuit transitum ad Ordinem Minimorum, & è contra, per alias eius similes literas sub dat. 6. Octobris 1567. Vtrum autem ex quolibet ordine ad Carthusiam licitè possit fieri transitus disputat Fr. Ludon. Miranda d. q. 31. art. 10. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 350. & idem Miranda art. 11. quærit an specialiter à Minorum Fratrum Ordine licitè possit fieri transitus ad Carthusiam? & art. 12. vtrum Monachus Cassinensis transire possit ad Carthusianos non petita simul, & obtenta licentia à suis Superioribus?

Archiepiscopis, & Episcopis, &c.] Notatur ad hoc, 11 quod Episcopus vovete, renantiare Episcopatu, aut Religionem intrare non potest sine Papæ licentia, ut per Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 16. q. 2. Sayr. in clau. Regia, lib. 6. c. 5. n. 24. in fine, Soar. tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 5. c. 4. num. 8. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 18. n. 377. vers. postremo, Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 25. n. 36. late Barth. de Vecchis in praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novit. disp. 2. dub. 3. à princ.

Ex lege priuata. Id est, ex amore, & charitate Dei, 23 & addit Host. vel à lege, quæ instinctu Spiritus sancti cordibus imprimitur, ut per Sanch. de matrimon. lib. 1. disp. 43. m. 10.

²⁴ Si verò probabiliter dubitetur.] Ex his verbis colligitur quod si dubitetur quo animo, bonone, an malo superior denegaret licentiam, malum animum diuidicans, aut non bonum sibi persuadens, non standum est iudicio subditi, ut statim ei transire liceat, nec etiam Superioris denegantis, sed eius Superioris iudicium spectandum est, ad quem, ut ad Superiorem prouocari debet, sicut contingit quando Religiosus male, & contra ius vexaretur; & idem dicendum est, quando dubitatur an religio sit arctior necne: ita docent in presenti, Henric. n. 11. Innoc. n. 2. in fine, Abb. num. 3. Azor. d. c. 15. q. 5. Fr. Ludou. Miranda d. q. 2. art. 23. concl. 1. vbi concl. 2. Cuch. lib. 3. insit maior tit. 1. de Regular. n. 132. Menoch. de arbitrar. casu 5. n. 39. Barthol. de Vecchis d. diff. 15. dub. 2. n. 16. post Host. Rosel. Syluest. Angel. & alios Sanch. d. c. 7. n. 15. vbi n. 16. resoluit in dubio hoc boni animi, an potius leuitatis, aut an Religio ad quam sit transitus, sit strictior, non integrum esse Religioso transire denegata licentia per Superiorem, sed ad licitum transitum oportere, ut ab eo, vel ab alio Superiore, ad quem prouocatur, obtenta licentia sit.

²⁵ Debet transendi licentiam indulgere.] De legitime transitis ad aliam Religionem multa dubia scitu digna occurrere possunt. Primum vtrum Religiosus translati de vna Religione ad aliam debeat esse de nouo nouitius, atque in eadem profiteri? affirmative respondendum cum Rebuff. in tract. nominat. q. 114. num. 115. Fr. Emman. d. tom. 5. quest. 17. art. 8. Azor. d. c. 14. quest. 13. & 15. Lessi. d. lib. 2. c. 41. dub. 13. Nauar. consil. 61. num. 4. & consil. 62. num. 5. & consil. 77. num. 4. sub hoc tit. Illustrissimus D. meus Roder. à Cunha post primam huius libri impressionem à me visus in comment. ad cap. 1. num. 21. diff. 5. 4. & idem contra Sorbium, & Cordub. tenent Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 371. Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 21. vbi etiam quod tenetur in probatione existere per spatium vnius anni continui, eo modo, quo ceteri seculares, & de nouo in eadem profiteri, de quo etiam Fr. Emman. d. tom. 3. q. 15. art. 11. & Azor. d. c. 14. q. 1. Et ideo Rot. apud Farin. decis. 115. n. 7. p. 2. recentiorum, censuit quod monialis vnius Monasterij, vbi ad aliud transferatur, si non emittit professionem in secundo Monasterio, non sit monialis illius, & mem. 8. tenet sufficere professionem emissam in primo Monasterio quando fit translatio de vno Monasterio ad aliud eiusdem regulæ; vel vbi translatio fit de auctoritate Papæ, & citat Rebuff. de translat. monach. in princ.

¹⁶ Secundum, vtrum translati de vno ad alium Ordinem, ut sit Prælatus illius, debeat necessarîo ibidem de nouo profiteri, in quo quidem dubio affirmative respondendum est, ita ut vacante præfectura remaneat Monachus, & filius posterioris Monasterij, siue Religionis: ita Nauar. sub hoc tit. consil. 3. & 61. Franc. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 26. Sanchez d. c. 7. num. 85. Fr. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 22. concl. 1. & 2. & contra Lessium tenet Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 372.

¹⁷ Tertium, vtrum Monachus translati de vna Religione ad aliam debeat sedere in Capitulo iuxta tempus, in quo emisit professionem in illa, an verò iuxta tempus, quo professus fuit in priori Monasterio? Dic iuxta tempus posterioris, quia ex eo tempore incipit esse Religiosus illius, quod est limitandum nisi translati esset, ut fuisset posterioris Prælatus quia finito officio, sedebat in primo loco post Prælatum in memoriam pristina dignitatis, nisi essent alij, qui maiorem honorem gesserint, ita Nau. hoc tit. consil. 60. in antiq. alias sub tit. de maior. & obed. consil. 11. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 52. art. 20. Sanchez d. cap. 7. Barthol. Collect. Tom. 1 l.

num. 86. Fr. Ludou. Miranda d. q. 2. art. 23. concl. 1. vbi concl. 2. resoluit quod qui translatus est de vna in aliam eiusdem Religionis provinciam, postquam iam incorporatus est, habere debet locum in choro, Capitulo, & aliis non à tempore suæ incorporationis, sed à tempore, quo assumpsit habitum, aut emisit professionem in prima provincia.

Quartum, vtrum legitime translatus ad aliam Religionem teneatur ad vota specialia in priori Religione emissâ? Respondetur non teneri, quia ea vota specialia annexa sunt professioni prioris Religionis, quæ cessant per transitum legitimum ad aliam Religionem, ita Soar. tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. c. 3. num. 7. Sanch. d. lib. 6. c. 7. n. 87.

Quintum, cui cedant bona Religiosi transentis ex vna in aliam Religionem? Dicendum est per huiusmodi transitum factum studio vitæ melioris omnia bona penes primum Monasterium manere, & quicquid post secundam professionem in secundo factam ei obenerit, secundo Monasterio acquiri: ita Azor. d. lib. 12. cap. 15. quest. 3. Nauar. in cap. non dicatis, 12. quest. 2. à num. 31. Ranchin. part. 1. decis. 160. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 140. vers. quando Religiosus, Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo hunc contractum, num. 31. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 365. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 2. q. 79. art. 2. & tom. 3. q. 5. art. 5. Card. Tusch. tom. 5. lit. M. concl. 322. Ludou. Miranda d. q. 31. art. 24. Bened. Egid. in repet. l. Titia, part. 1. num. 50. ff. de condit. & demonstrat. Translati verò ad aliud Monasterium penitentia causa, cum non desinat esse filia prioris Monasterij, quicquid postea acquirit, illi priori Monasterio acquirit, nisi translatio fuerit facta ad effectum, ut fiat filia secundi Monasterij, censuit Rota apud Farinac. decis. 109. per totam, part. 2. recent. decis. 115. num. 3. d. part. 2. recent. vbi etiam ex quibus dicatur translationem fuisse factam ad vnum, vel ad alterum effectum, & ead. Rot. decis. 115. num. 3. d. part. 2. recent. dicit quod monialis translatio ad aliud Monasterium duobus modis fit, vel ut monialis, quæ transferatur, liberetur à consortio, & filiatione primi, & efficiatur Monialis secundi, & tunc acquisita per eam secundo Monasterio debentur, vel ut non liberetur à consortio, & potestate primi, sed transferatur aliqua de causa, & tunc acquisita per eam acquiruntur primo Monasterio, cuius Monialis est. Professus autem Religionem bonorum in communi incapax, si deinde auctoritate Apost. in Ordinem bonorum capacem transferatur, bona per professionem in prima Religione emissâ amplius non recuperat, maxime si non constat de voluntate Papæ id concedendi, ita Bart. in tract. minor. lib. 4. disp. 3. cap. 2. Narr. consil. 180. num. 4. Carol. de Tapia in auth. ingressi, C. de sacros. Eccles. cap. 6. n. 24. Burat. decis. 510. num. 3.

In gloss. Licentiam, ibi, Sed quid si aliquis non petita licentia recesserit ad strictiorem vitam, nunquid est reuocandus, &c. Notatur ad hoc, quod si aliquis re vera transierit ad strictiorem Religionem, & bono zelo, nec contra prioris Religionis privilegia, non tamen petita licentia, ad prius Monasterium reuocari non potest, sequuntur Innocent. & Abb. antiq. in presenti. Turrecrem. Richard. Parlad. D. Anton. Syluest. Tabien. & alij, quos refert Sanch. d. cap. 7. numero 94. Sed probabilius est hunc reuocari posse, quia text. in presenti, dicit illum reuocandum non esse, quando constat eum bono animo transisse, qui bonus animus minime præsumitur, sed lenitas, & temeritas, quando non petita licentia transiit; tum etiam, quia in presenti solum conceditur licentia boni illius

CAP. Consulti. XX.

propositi adimplendi, quando superior petita licentiam proterne denegat; ergo dum ea proterne non denegatur, transitus non licet: Sic docent gloss. verbo *Monachus*, in c. 2. & 19. q. 13. & altera verbo *curam in fine*, cap. intelleximus, de atate, & qualitat. vbi Innoc. n. 2. Host. n. 5. Abb. n. 1. opposit. 1. & in presenti, tenent Ioan. Andr. num. 21. Butr. n. 13. Anchar. n. 12. q. 1. Abb. n. 10. Zab. n. 3. q. 2. Henric. n. 8. Nauar. sub hoc tit. conf. 59. n. 2. in antiquis conf. 52. n. 2. in nouis, Azor. d. lib. 12. c. 14. q. 6. Less. d. lib. 2. c. 4. dub. 13. num. 101. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 34. Sanch. d. c. 7. n. 95. iste tamen peccat mortaliter, licentia minime petita ad Religionem etiam archieorem transiendo, quia transiendo ad aliam Religionem Ecclesie statum violat, Nau. sub hoc tit. conf. 59. n. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 335. Non tamen est apostata verè, & propriè, quia non absolute Religionem deserit, sed commutat, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 336. quicquid dicat Soar. de censib. disp. 31. sect. 6. n. 4. Nec excommunicationem contrahit, quia non tam dimittit, quam commutat habitum Religionis; Angel. verbo Religiosus, num. 37. Less. lib. 2. cap. 4. dub. 13. n. 102. quicquid teneant hunc esse excommunicationem Nau. in man. 27. n. 131. & Soat. d. sect. 6. n. 4.

CAP. Veniens. XIX.

Quando vir, & vxor iurant separationem, quia vir prius dicit cognouisse uitam vxoris, ac proinde separati transeunt ad secundas nuptias, cogendi sunt vt illis relictis reuertantur ad primas, quia impedimentum non erat probatum, & si quid habent contra proprium matrimonium, debent proponere, vel ambo ingredi Religionem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Butr. Henric. Anchar. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontificy, pag. 294. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 479. remissive Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 1. tit. 24. cap. 6.

Quod illud fuit illicitum iuramentum, &c.] Ergo illicitum est votum simplex castitatis mutuo consensu emissum, sed contrarium, immò id votum esse licitum, tenent gloss. hic verbo *illicitum*, & altera similis verbo *commutari* in cap. tua, il. 2. de iureiur. vbi Canonistæ omnes, Victor. in sum. de matrim. n. 280. Sot. in 4. dist. 27. q. 1. art. 4. versat. verò citra mortem, Petr. de Ledesma de matrim. q. 64. art. 4. dub. 1. concl. 5. quos refert, & sequitur Sanch. etiam de matrim. lib. 9. disp. 37. n. 17. vbi etiam text. in presenti, & ad d. cap. tua, quatenus huiusmodi resolutioni aduersari videbantur, respondet coniuges de quibus in his iuribus non amore continentie seruandæ id iurasse, sed ex causa iniusta, & passione.

SUMMARIUM.

1. Monasterium ingrediens sumendo habitum nouitij, potest infra tempus probationis redire ad seculum, nisi appareat eum vitam voluisse mutare omnino.
2. Nouitius intra annum probationis licet potest a Religione retrocedere.
3. Propositum solum non inducit voti obligationem nisi promissione firmetur.
4. Excommunicatus an, & quando in dubio quis censendus sit remissive.
5. Idoneus quis non presumitur, quando agitur de utilitate anime.

Monasterium ingrediens sumendo habitum nouitij potest infra tempus probationis redire ad seculum; si verò ingrediatur animo seruendi Deo in habitu Regulari, non potest, sed si non placet illa Religio, transire debet ad aliam licet laxiorem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Imol. Host. Anan. Butr. Anchar. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontificy, pag. 295. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 499. remissive Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 1. tit. 24. c. 7.

Si ante professionem emissam, &c.] Notatur ad hoc, quod nouitius intra annum probationis licet potest a Religione retrocedere, vt per Fr. Emman. quest. Regular. tom. 3. q. 15. art. 12. vers. circa eandem, Fr. Ludon. Miranda in manuali Pralat. tom. 1. q. 2. art. 8. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 1.

Propositum sum, &c.] Intelligit non de proposito nudo, sed promissione firmato, vt intelligunt Sayr. in clau. Regia. lib. 6. c. 1. n. 8. Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 33. n. 18. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 1. n. 20. quicquid censet aliter Azor. in sit. moral. p. 1. lib. 11. c. 20. q. 9. Nam solum propositum suscepto habitu Monachali non inducit voti obligationem, nisi promissione firmetur, vt per Nauar. in man. c. 12. n. 24. & 26. Couin. cap. quauis pactum, p. 1. s. 3. n. 12. Valent. 1. 2. disp. 6. puncto 1. col. pen. in solut. ad 2. Azor. d. lib. 1. c. 13. q. 5. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 18. n. 387. tum quia ad votum non sufficit propositum etiam delibatum, sed requiritur vterius promissio, S. Thom. 1. 3. q. 78. art. 1. Barthol. à S. Fausto in thesaur. Religiosorum, lib. 1. q. 4. & q. 6. tenet promissionem quæ ad rationem voti requiritur, sufficere vt sit implicita.

In gloss. Protestetur, vlt. ibi, sicut cum dubitatur an aliquis sit excommunicatus, &c. An, & quando in dubio quis censendus sit excommunicatus? vide Cord. in suo quest. lib. 3. q. 6. col. 2. vers. quartò probatur. Vgolin. de censur. tab. 1. c. 14. in princ. n. 11. & 14. Veg. in sum. tom. 2. c. 15. casu 28. Salas 1. 2. q. 21. tract. 8. disp. vnic. sect. 5. n. 60. in solut. ad 4. Valq. etiam 1. 2. q. 19. art. 6. disp. 65. n. 9. & 13. & disp. 66. c. 1. Sayr. in clau. Regia. lib. 1. c. 13. n. 23. & 24. Azor. d. p. 1. lib. 2. c. 19. q. 10. in fine. & q. 11. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 55.

In ead. gloss. libi, Nisi euidenter appareat, &c. Notatur ad hoc, quod quoties agitur de utilitate anime, quis non presumitur idoneus, sed debet hoc probare, vt per Flamin. de resign. lib. 10. q. 3. n. 58.

SUMMARIUM.

1. Nouitij ad seculum redeuntes licet possunt ad Ordines, & beneficia promoueri, & n. 2.
3. Nouitij quibuscunque sacris Ordinibus ordinari possunt.
4. Cap. Monasterij 19. q. 2. non loquitur de Ordinibus accipiendis, sed de tonsura Monachali.
5. Nouitius a quo Episcopo ordinari possit, ostenditur.
6. Malitia ad professionem supplebat etatem, sed hodie hoc subtrahit est per Concil. Trid.

CAP. Postulasti. XXI.

Nouitij ad seculum redeuntes possunt ordinari, & in Ecclesia ministrare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Butr. Ioan. Andr. Imol.

Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Panorm. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 296. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 479. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 10. cap. vnic.

- Hanc eandem concl. ex hoc text. defumunt Ludon. Mirand. in man. Prelator. tom. 1. q. 2. art. 8. concl. unica, quem refero ego ipse de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 101. n. 35. in fine. Infra tamen annum probationis novitius existentes non posse ordinari etiam prima tonsura, tenent Sylvest. in summ. verbo Religio 5. q. 10. Fr. Ludon. Miranda d. q. 22. art. 9. concl. 1. Lambert. de iure paron. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 14. n. 4. & Azor. in str. moral. p. 1. lib. 12. c. 2. q. 13. ac plures alij ab illis citati per c. monasterii, 9. q. 2. Sed verius est posse novitios quibuscunque sacris Ordinibus initiari, ut tenent Henric. in sum. lib. 7. de Indulg. c. 22. §. vlt. in comm. lit. I. & lib. 10. de sacram. Ordinis. c. 23. §. 3. in commento lit. G. & lib. 14. de irregul. c. 9. §. 2. Soar. tom. 5. disp. 50. sect. 5. n. 13. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 3. art. 4. ad fin. Sanch. in præcepta Decalogi. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 19. vbi respondet text. in d. cap. monasterii, non loqui de Ordinibus accipiendis, sed de tonsura Monachali, quod antea in eo tenerat Turrecrem. n. 1. Difficultas verò est à quo Episcopo initiari debeat: Henric. duobus locis vltimo citatis tenet novitium à proprio Episcopo ordinandum esse, & licet hanc sententiam probabilem dicat Sanch. d. c. 10. n. 21. ipse tamen probabilius affirmat posse novitium Ordinibus initiari ab Episcopo, in cuius diocesi est in probatione, & n. 22. asserit minime requiri licentiam Prælati Religionis, ut novitius quoscunque Ordines suscipiat.
- Quia in annis minoribus constituti, &c. Quia ad professionem malitia supplebat ætatem, ut per Henric. in sum. p. 2. lib. 11. de matrim. c. 13. §. 9. in comment. lit. B. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 5. art. 3. advertentes hoc iam subtrahum esse per Concil. Trid. sess. 25. de Regular. c. 15.

CAP. Ex parte. XXII.

Honor. III.

- Habitum monachalem per annum gestans licet non faciat expressam professionem, post annum habetur monachus, & cogendus censuris ut servet regulam. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Panorm. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 496. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 479. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2.
- Probat hic text. quod deferens habitum novitiorum, & professorum communem, aut non distinctum manifeste in colore, scissura, vel figura, per annum integrum in exitu anni professus tacite censetur, ut per Azor. in str. moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 3. vers. tertio modo, Menoch. de presumpt. lib. 6. præf. §. 3. n. 25. Nau. in cap. statumimus, 19. q. 3. n. 73. vers. tertio inducitur, Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 386. vers. sextus.
- Cum habitus non faciat Monachum. Vide Doctores, quos citavi ad cap. porrectum 13. n. 2. sup. hoc tit.
- In gloss. Per annum, vlt. ibi, ita quod non admittitur probatio. Notatur ad hoc, quod fortior est, difficiliusque retractatur professio facta per verba expressa, quam tacita per delationem, & assumptionem habitus, ut per Tiraq. de iure mariti, gloss. 7. n. 52.

Barbof. Collect. Tom. I I.

SUMMARIUM.

- 1 Novitij infra annum probationis libere ad sæculum redire possunt, nisi professionem fecerint tacite, vel expresse, vel appareat illos vitam mutare voluisse, & n. 2.
- 2 Novitius cum redit ad sæculum, nullatenus tenetur solvere expensas in suis alimentis a monasterio consumptas.
- 3 Religionem ingrediens animo perseverandi, tenetur Religioni in genere etiam alio voto non facto.
- 4 Religionem ingressus sub conditione est obligatus monasterio.
- 5 Professionis tacite coniectura & signum est quando desertur solus habitus professorum.
- 6 Novitiorum habitus ab habitu professorum aliquando distinguitur manifeste, vel occulte.

CAP. Statuimus. XXIII.

Gregor. IX.

Novitij intra annum probationis, & ante professionem possunt redire ad sæculum, nisi evidenter appareat quod voluerint absolute vitam mutare, & perpetuo Deo servire. Item vbi non est distinctus habitus professorum à novitiis, benedici debent vestes in professione ad differentiam novitiorum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 297. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 480. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2.

Hanc eand. concl. quoad primam eius partem tenent Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 15. art. 12. Soar. de Relig. tom. 1. tract. de voto, lib. 1. c. 2. n. 16. Fr. Ludon. Miranda in man. Prelator. tom. 1. q. 2. art. 8. Vnde cum novitius libere possit redire ad sæculum, ex hoc sequitur nullatenus teneri solvere expensas in suis alimentis à Monasterio consumptas, quia non posset libere si ad illas teneretur, ita Emman. Sæ verbo Religio, n. 8. Fr. Emman. d. q. 15. art. vlt. vers. circa eandem Azor. in str. moral. p. 1. lib. 12. c. 3. q. 6. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 4. vbi n. 5. temperat nisi pactum esset largiendi monasterio expensas novitij, ut in monasteriis Monialium contingit.

Nisi evidenter appareat, &c. Ex his verbis colligitur eum, qui Religionem intravit animo perseverandi, teneri Religioni in genere, etiam alio voto non facto, ut per Fr. Emman. d. art. 12. & Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 1. n. 8. vbi tenet tale propositum voluntatis absque promissione, etiam si sequatur habitus susceptio, non esse votum simplex, aut solemne, faciunt dicta ad cap. consulti 20. n. 3. sup. hoc tit.

In gloss. Nisi, ibi, quod conditionaliter, &c. Notatur ad hoc, quod ingressus sub conditione est obligatus Monasterio, ut per Tiraq. de retract. lig. 8. §. 1. gl. 8. n. 35.

In ead. gloss. ibi, Vel si statim recipiat vestes, &c. Notatur ad hoc, quod quando desertur solus habitus professorum, est coniectura, & signum tacite professionis, ut per Nau. in cap. statumimus 19. q. 3. n. 37. vers. secundo modo, Menoch. de presumpt. lib. 6. præf. §. 3. n. 19. & 20.

In gloss. A professorum, vlt. Notatur ad hoc, quod habitus novitiorum ab habitu professorum aliquando distinguitur manifeste, vel occulte, ut late prosecutur Azor. in str. moral. p. 1. lib. 12. c. 2. q. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Religiosi fugitivi annuatim sunt requirendi, & cogendi ut ad monasterium revertantur.
- 2 Fugitivos Religiosos tenentur querere, & renovare Praesidentes Capitulis, Abbates, seu Priores.
- 3 Eiecti quales perquirendi sint iuxta dispositionem huius textus, ostenditur.
- 4 Monasterium renovans electos, aut fugitivos, & apostatas, an & quando teneatur solvere ea, quae Religiosus illo tempore, quo fuit extra Religionem, in propriis alimentis consumpsit, ostenditur.
- 5 Religioni licitum est eiicere Religiosum professum tanquam incorrigibilem.
- 6 Crimina, atque delicta propter quae Religiosi ab ordine possunt expelli, referuntur.
- 7 Eiecti a Religione, habitusque ex iusta causa privatus si a Religione repetatur, tenetur redire, ita ut si non redeat, apostatarum sit numero recensendus.
- 8 Eiectus iuste Religionem potest cogere, ut eum iam plene correptum admittat.
- 9 Eiecti ab Ordine non tenentur aliam ingredi Religionem, & ita possunt ad aliam, sine aequalem, sine laxiorem absque ulla prorsus licentia transire.
- 10 Religiosi professi iuste, & in perpetuum eiecti, an maneat a votis, & observantiis Religiosis liberi, ostenditur.
- 11 Eiecti ab Ordine, cui Episcopo, originisne, an domicilii subiecti maneat, ostenditur.
- 12 Eiecti a Religione non tenentur ad observantias Regulares, & reliqua vota iuxta Religionis suae institutum in ea emissae praeter tria substantialia, castitatis, paupertatis, & obedientiae.
- 13 Eiecti in perpetuum non tenentur deferre habitum suae Religionis si eo spoliuntur.
- 14 Eiecti a Religione non tenentur ad divinum officium recitandum.
- 15 Eiecti a Religione an tanquam proprium sibi possint acquirere, vel de eo testari, & cuiusque acquirant, ostenditur.
- 16 Monialis, quae adeo incorrigibilis est, ut ipsius emendatio, vel correctio in nullo Monasterio spectetur, an eiici possit, ostenditur.
- 17 Declaratur text. in presenti, & n. 18. & 19.
- 20 Fugitivi, & eiecti Religiosi apud alia Monasteria eiusdem Ordinis constitutis subministranda sunt vitae necessaria, cuius verò expensis subministrari debeant, ibid. n. 21.

C A P. Nc Religiosi. XXIV. & fin.

- 1 Superiores praesidentes Capitulis celebrandis, seu Abbates, aut Priores querere debent suos fugitivos, vel eiectos singulis annis, & si possunt recipi in suis monasteriis, Abbates, seu Priores eorum compellendi sunt per censuram Ecclesiasticam monitione praevia ad receptionem ipsorum, salva Ordinis disciplina, quod si fieri non potest, providere debent eis in locis proximis dicto monasterio si fieri potest absque aliquo scandalo, vel in aliis Religionis domibus eiusdem Ordinis ad Penitentiam ibi agendam dando eis necessaria ad vitam. Colligunt ex Ordinariis. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchar. Henric. Panorm. Vinian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 297. Alagona in compend. iuris

Canonici, pag. 480. remissive Ximen. in concordant. p. 1. & 2.

Statuimus, ut Praesidentes, &c.] In his verbis statuit 2 text. ut Praesidentes Capitulis, Abbates, seu Priores querant annuatim suos Religiosos professos fugitivos, aut eiectos, & ita obligatio non solum Abbatibus, aut aliis, qui Capitulis generalibus praesident, imponitur, sed etiam immediatis Conventuum Praelatis, atque ita tenebuntur hi iuxta hunc text. querere, & renovare professos fugitivos, & eiectos, quia text. de omnibus his loquitur, ita tenent in presenti, Host. in princ. Zabar. n. 2. q. 6. & Abb. n. 3. Sylvest. verbo apostasia, q. 6. n. 10. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 1. q. 2. ad finem, Fr. Emman. quest. Regul. tom. 1. q. 30. art. 4. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 9. n. 11. Fr. Lud. Mirand. in man. Praelatorum. tom. 1. q. 5. 2. art. 1.

Et eiectos de Ordine suo requirant, &c.] Magna est 3 inter Doctores controversia de quibus eiectis hic text. intelligatur. Quidam, quos tacito nomine refert Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 17. q. 1. quibus videtur accedere Sanch. d. c. 9. n. 18. tenent totum hoc cap. cum sit iuris humani, consuetudine abrogatum fuisse, neque enim Religionum Praefecti Religiosos eiectos quotannis perquirant, neque reducant, & ideo ex vi huius text. non tenentur Praelati querere, nec renovare eiectos, nec fugitivos, sed servanda sunt, quoad hoc statuta Religionum, & ius naturale quod solos iniuste eiectos restitui dicit, & sic querendi sunt, ut ad pristinum statum restituantur, & haec expositio non dilplicet. Alij magis communiter sentiunt text. in presenti intelligi de eiectis iniuste, vel defectu potestatis dimittentis, vel defectu causae, vel defectu ordinis iuridici servati, secus autem de iuste eiectis per sententiam diffinitivam, recte, & rite latam: ita docent Nauar. commento 2. de Regular. n. 36. & sub hoc tit. consil. 51. in fine in antiq. & consil. 78. in fine, in nouis, Fr. Emman. d. tom. 3. q. 30. n. 71. Azor. d. p. 1. lib. 12. c. 16. q. 2. in fine, & c. 17. q. 2. Less. de instit. lib. 2. c. 41. n. 110. respondet, Ant. Ricc. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. lib. 8. c. 11. n. 5. intelligendo tamen, quando renovatio haec eiectorum non afferret aliis scandalum, & periculum, possentque commodè detineri, & corrigi, D. Anton. p. 3. tit. 16. c. 5. §. 1. in fine, Cordub. in reg. D. Francisci, c. 2. q. 2. 1. punct. 2. Iacob. de Graff. in aureis decif. p. 1. lib. 3. c. 5. n. 151. Fr. Emman. d. q. 30. art. 5. Ex his duobus ad hunc text. expositionibus priorem magis veram iudico, secundam enim periculofam dicit addit ad Nauar. in consil. 77. sub hoc tit. quia text. in presenti, absolute loquitur de eiectis, qui potius tales dicuntur, quando iuste eiecti sunt, tum quia loquitur de eiectis, qui secundum Ordinem Regularem non possunt amplius recipi, qui nequeunt esse iniuste eiecti, illos enim tenetur Religio admittere, ut infra ostendam: nunc verò ad resolutionem quorundam dubiorum deveniendum est. Illud advertere oportet quod eiectus damnatus ad trimeses minime potest ad Ordinem recipi sine dispensatione Papae, ut observant Fr. Emman. in addit. tom. 3. c. 99. n. 6. Fr. Ludon. Miranda d. tom. 2. q. 7. art. 7. Fr. Hieron. Roder. in compend. quest. Regul. resol. 57. n. 14. ubi tradunt text. in presenti, & cap. cum ad monasterium, de statu monach. esse intelligenda de eiectis verbaliter, & non solemniter (ut fieri eo tempore solebat) quos ibi praecipitur a Praelatis annuatim requiri, & ad Religionem reduci, non verò de eiectis solemniter per sententiam diffinitivam.

Primum est, an Monasterium renovans eiectos, 4 aut fugitivos, & apostatas teneatur solvere ea, quae Religiosus in illo tempore, quo fuit extra Religionem, in propriis alimentis consumpsit, ut si mutuo accepit

accepit nummos ad alimenta vel caupo, aut quidam alij bona fide existimantes eum non fugere subministraverunt? Quoad eiectionis iniustitiam dic tenei Monasterium ad alimenta ministranda, quia potest hic compellere Monasterium, ut ipsum admitat, & ab eo alimenta percipiat, tanquam iniuste eo iure spoliatus, ita docent *Surd. de aliment. tit. 9. q. 1. num. 6.* *Molin. de instit. tract. 2. disp. 14. vers. quando Religiosus, Sanch. d. cap. 9. num. 8.* ubi etiam cum *Nau. comm. 2. de Regular. num. 65. vers. addo septimo*, intelligit, ita ut iniuste eiectionis possit petere alimenta futura, non tamen praeterita, nisi iniuste illa accepisset. Vnde fit, ut si Monachus quasi iniuste expulsi conveniat Monasterium, debeat ab illo accipere alimenta cum sit in possessione Monachatus, & percipiendi alimenta à Monasterio, ut per *Laram in l. si quis à liberis, §. si vel parentum num. 59. ff. de liberis agnos. Menoch. de praesumpt. lib. 1. pref. 35. num. 21.* *Valasc. conf. 7. num. 3.* *Surd. de aliment. tit. 1. q. 128. à num. 10.* ubi *num. 11.* dicit quod teneatur etiam Monasterium ad alimenta interim dum disputatur an sit Monachus, & *q. 121. num. 2.* tenet sufficere aliquam Monachatus praesumptionem. De eiectionis autem iniuste clarum est non tenei Monasterium, cum eos à se praeciderit, & eiecerit iniuste, ac proinde obligatione eos alendi se liberaverit ob eorum culpam, in penamque delicti eorum, ut per *Paul. conf. 6. num. 1. vol. 1.* *Surd. de aliment. tit. 7. q. 35. num. 1.* *Sanch. d. c. 9. num. 20.* Quoad fugitivos vero, & Apostatas existimo ad nihil tenei Monasterium, quia Monasterium non tenetur eos alere quando in fuga sunt, *Henric. hic. n. 9.* *Surd. tit. 8. prinul. 97. n. 6. & tit. 9. q. 27. n. 12. in fine*, ad similitudinem patris, qui non tenetur alere filium sua culpa à consortio suo recedentem, *Pinel. in l. 2. p. 1. n. 5. l. c. de bonis mat. Emman. Soar. in thesaur. recept. sentent. verbo filius, n. 185.* *Alcan. de patria potest. effect. 17. num. 32.* *Surd. tit. 7. q. 7. num. 1. & 2.* ad similitudinem etiam viri, qui non tenetur expensas subministrare uxori suae ab eo sua culpa dinerenti, *gloss. verbo matrem. in cap. significasti, de divor. Palat. in repet. rubr. de donat. inter virum, & uxorem, §. 64. num. 6. & 10.* *Surd. d. q. 7. num. 2.* *Sanch. d. cap. 9. num. 21. ubi num. 22.* resoluit quod si apostata, vel fugitivus ab aliquo caperetur in Monasterium renocandus, ex tunc tenebitur Monasterium ad alimenta, & expensas, quia ex tunc vitiliter eius negotium geritur, idemque resoluit si ipse penitentia ductus redeat, quia tunc necessarias reditus expensas tenetur Monasterium solvere, ad quae pro illo renocando tenebatur.

Secundum: Vtrum liceat Religioni elicere Religiosum professum tanquam incorrigibilem? in quo affirmativa sententia recepta est ex communi stylo cuiuscunque Religionis, quam teneatur, multisque late comprobant *S. Thom. quolib. 12. art. ult. S. Bonan. in reg. D. Francisci, q. 14.* *Antonin. part. 3. tit. 16. cap. 4. in fine*, *Humbert. in reg. D. Augustini, cap. 99.* *Capuc. in prinul. Mendicant. verbo eiectione*, *Nau. tom. 2. de Regularib. num. 33. vers. secundo*, & *sub hoc tit. conf. 50. num. 1. in antiquis conf. 77. num. 1. in nouis*, *Molin. de instit. tract. 2. disp. 140. vers. de eiectione*, *Azor. d. lib. 12. cap. 16. q. 2.* *Fr. Emman. d. tom. 1. q. 30. art. 13. & 14.* *Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 6. quest. 226.* ubi *q. 227.* an solus incorrigibilis possit à Monasterio expelli, & *q. 228.* quisnam Religiosus censetur incorrigibilis, ita ut possit ob eius contumaciam ab Ordine expelli, *Leif. d. cap. 41. dub. 14. num. 106.* *Sanch. d. c. 9. n. 5.* *Fr. Ludou. Miranda in manuali Praelat. tom. 1. q. 52. art. 1.* late *Anton. Ricciol. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. lib. 8. cap. 10. per totum.*

Quenam sint crimina, atque delicta propter quae Re-

ligiosi ab Ordine possunt expelli, commemorat *Fr. Ludou. Miranda d. q. 52. art. 2.* ubi *concl. 1.* de incorrigibili, & *concl. 2.* de committente delicta apostasias, & *concl. 3.* de committente crimen homicidij, & *concl. 4.* de sodomia, & *concl. 5.* de eumentente se habere impedimentum, quo iure non posset profiteri, dum fuisset interrogatus ante assumptionem habitus, seu ante professionem. Ultra corrigibilitatem requiritur quod defectus non solum innoteat Fratribus, sed etiam saecularibus, & quod ex iis alij de facili possint corrumpi, ut est originale dictum *S. Bonavent. quest. 14. super reg. S. Francisci*, quod refert *Rota in una Plisbonen. Monasterij 19. Nouembris huius anni 1625.* coram Reuerendissimo Domino meo Coccino Decano.

Tertium: Vtrum si eiectionis à Religione, habitusque privatus ex iusta, & rationabili causa à Religione repetatur, seque paratum ad ipsum recipiendum offerat, sed ipse redire recuset, sit apostatarum numero recensendus? negatiuam opinionem teneatur *Nau. sub hoc tit. conf. 18. n. 2. & conf. 51.* & *sub tit. de statu monach. conf. 3.* & *ad cap. non dicaris, 12. q. 1. n. 36.* *Valer. Reginald. lib. 18. num. 417.* *Azor. d. lib. 12. cap. 16. q. 6.* *Fr. Emman. d. tom. 1. q. 30. art. 21.* *Anton. Ricciol. d. lib. 8. cap. 11. per totum.* Verum probabilius est eiectionis, quantumcunque per sententiam diffinitiuam expulsi à Religione, tenei quandoque Superiore voluerint eos admittere, ad Religionem redire, posseque eos ad id cogi, ut probat text. in *presenti*, & docent addit. ad *Nauar. sub hoc tit. conf. 7. in fine*, *Soar. tom. 5. disp. 27. sect. 5. num. 20.* *Valq. 1. 2. q. 96. art. 4. disp. 165. cap. 8. num. 87.* *Leif. d. dub. 15. num. 111.* quos refert, & sequitur *Sanch. d. cap. 9. num. 30.* ubi contrariis respondet, quibus ad *e. Sayr. in clau. Regia, lib. 10. cap. 9. num. 25. & 27.* *Molin. Cord. Colm. Philiar. & Aragon.* quos refert, & sequitur *Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. q. 253.*

Quartum: Vtrum eiectionis huiusmodi possit cogere Religionem, ut illum iam planè correctum admitat? In quo negatiuè respondendum videbatur iuxta priorem praecedentis dubij sententiam, quia siue Religio non potest compellere eiectionem ad redeundum, ita si eiectionis penitens erroris petat iterum recipi, Religio non tenebitur, quia Religio, & Monachus debent pari iure censeri *cap. ad Apostolicam, hoc tit.* quo fundamento hanc partem teneatur *Anton. Ricciol. d. c. 11. num. 9.* *Barthol. à S. Fausto d. lib. 12. quest. 254.* ubi citat pro se *Fr. Emman. & Azor.* variè respondens ad text. in *presenti*, tuat etiam, quia cum expulsi ab Ordine pro suis culpis sint infames, non possunt compelli Praelati eos iterum admittere, tam quia ex iure, & constitutione Sixti V. tales infames ob eorum delicta Religionem ingredi prohibentur, *Fr. Emman. d. art. 21.* *Azor. d. lib. 12. cap. 17. quest. 2.* *Fr. Ludou. Miranda d. q. 52. art. 7.* ubi concludit quod casu, quo hos eiectionis iterum ad Ordinem recipere conueniat, id debet fieri praecedente Pontificis dispensatione, refert *Hieron. Roderic. d. resol. 57. num. 7.* Verum affirmativa pars ex eo probari videtur quod cum Religio ius habeat hos renocandi, iuxta text. in *presenti*, & resoluta *sup. dub. 3.* in secunda sententia videntur etiam ipsi iure cogenda Religionis potiri post sufficientem correctionem, ne dispar vtriusque contrahentis conditio existat, ut per *S. Antonin. part. 3. tit. 16. cap. 5.* *Nau. sub hoc tit. conf. 51. in fine*, in *antiquis conf. 18. in fine in nouis*, *Molin. d. disp. 140. vers. quod ad votum.* *Menoch. de arbitr. casu 149. num. 1.* *Tap. in auct. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. verbo sua, cap. 6. num. 43.* *Leif. de instit. lib. 2. cap. 41. dub. 15. num. 11. vers. verius tamen puto*, ubi limita, nisi Religio iustas non admittendi

casas haberet, Sanch. d. c. 9. n. 32. Fr. Ludon. Mirand. d. q. 52. art. 6. Et hos eiectos ad suam Religionem iterum redeuntes nullatenus nova professione indigere tenent Fr. Emman. d. q. 30. art. 28. Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 258. Hieron. Roder. d. resol. 57. num. 13. & Sanchez d. cap. 9. n. 33. vbi etiam resoluit tunc restitutos esse ad eum locum, & gradum, in quibus ante repulsam erant, contra Fr. Emman. d. art. 18. in fine.

9. Quantum: Verum eiecti ab ordine teneantur aliam ingredi Religionem? Affirmatiuam partem tenent S. Bonavent. in reg. D. Francisci, q. 14. ad fin. Cordub. in ead. reg. cap. 2. quest. 21. puncto 3. D. Antonin. part. 3. tit. 1. c. 2. in fine, & sequi videtur Fr. Ludon. Miranda d. quest. 52. art. 3. Verum contrarium tenendum est, quia professus minimè vult Religionem in genere, sed hanc; ergo vel ad hanc, vel ad nullam tenetur, & ita docent Sot. de instit. lib. 7. quest. 2. art. 1. in solut. ad 3. prope fin. Nauarr. comment. 2. de Regul. num. 36. Molin. d. disp. 140. vers. quoad ad votum, Azor. d. lib. 12. cap. 16. quest. 7. & 13. & cap. 17. quest. 2. Less. d. cap. 41. dub. 15. num. 111. Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 231. Fr. Emman. d. om. 1. quest. 30. art. 10. Sanchez d. cap. 9. n. 34. Anton. Ricciol. d. cap. 11. num. 7. Vnde deducitur posse hunc ad aliam Religionem siue æqualem, siue laxiorem absque vlla propterea licentia transire, Nauarr. consil. 51. num. 2. sub hoc tit. in antiq. & consil. 78. num. 1. sub eod. in nouis, Fr. Emman. d. quest. 30. art. 21. Barthol. à S. Fausto d. lib. 7. quest. 255. Less. d. c. 41. dub. 14. Sanchez d. cap. 9. num. 36. vbi intelligit quando professus ille in perpetuum eiectus est, itavt quantumvis correddus nulla subit spes, vt admittatur. Vnde etiam deducitur professos eiectos non posse à Superiore eiciente compelli vt ad aliam Religionem transeant, sicut docent Nauarr. comment. 2. de Regular. num. 71. & sub eodem tit. consil. 17. in fine, in antiq. alias consil. 16. & consil. 80. n. 1. in nouis, Less. d. cap. 41. dub. 15. n. 114. in fine, Fr. Emman. d. quest. 30. art. 22. Sanchez. d. cap. 9. num. 40.

10. Quintum dubium: Vtrum Religiosi professi iussu, & in perpetuum eiecti maneat à tribus votis Religionis liberi? Negativè respondendum, manent enim veri eiusdem Ordinis Religiosi, votisque ligati, vt docent Nauarr. comment. 2. de Regular. n. 34. 35. & 36. & comment. 3. num. 45. Cordub. in reg. S. Francisci, c. 2. quest. 21. sect. 3. Petr. de Lefelma in summ. tom. 2. tract. 10. cap. ult. dub. 2. in solut. ad 4. Soar. rom. 5. disp. 21. sect. 3. Fr. Emman. d. q. 30. art. 19. & 20. Valquez 1. 2. quest. 96. art. 4. disp. 165. num. 87. Azor. d. lib. 12. cap. 16. quest. 4. & quest. 7. in fine, & quest. 11. & cap. 17. q. 2. Ribadeneira de instit. Soc. I E S V, cap. 14. vers. Assi que no, Molin. d. disp. 140. vers. quando verò, & vers. quoad votum, & disp. 276. vers. quoad ceteros, Campanil. in diuersorio iuris Canon. rub. 12. cap. 15. num. 6. Less. d. c. 41. dub. 15. n. 112. Sanchez d. cap. 9. num. 27. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 52. art. 5. me citato in hoc loco, D. Mari. Cutel. de donat. inter patrem & filium, tract. prime. disc. 2. part. 5. num. 1. & nouissimè Fr. Hieron. Roder. in compendio quest. Regul. resol. 57. n. 6. Quoad obedientiam tamen certissimum est quòd Religiosus per sententiam diffinitiuam à Religione eiectus manet subditus, atque subiectus Episcopo, siue Prælato Ordinario, sicut ceteri alij Clerici, Nauarr. locis proximè citatis, & sub hoc tit. consil. 50. num. 3. & consil. 51. num. 2. in antiq. alias consil. 77. num. 3. & consil. 77. num. 2. & consil. 79. num. 2. in nouis, Campan. d. c. 15. num. 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Regulares, §. 3. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 52. art. 4. concl. 1. Fr. Emman. Valq. Azor. & Less. locis proximè citatis, Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. q. 235. quicquid dicant Sot. lib. 7. de instit. quest. 1. art. 1. Ara-

gon. 2. 2. q. 88. art. 3. Quòd si quæras cui Episcopo debeant esse subiecti, originis scilicet, an domiciliij, in quo summi erat Monasterium, an loci, in quem habitaturi se conferunt, respondebitur remanere subiectum Episcopo originis, vnde est naturalis, siue oriundus, vt per Nauarr. d. comment. 2. n. 34. Modern. de iurisd. part. 4. casu 182. num. 4. Vgol. de officio Episcopi, c. 10. §. 9. in fine, Caropan. d. cap. 15. n. 7. Aloyl. Ricc. in praxi aurea resol. 185. per totam, Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 212. Fr. Ludon. Miranda d. art. 4. conclus. 2. quamvis hos minimè teneri Episcopo alicui certo obedire, sed tantum instar aliorum Clericorum Episcopo subiecti in cuius Diocesi habitauerint, teneant Molin. d. disp. 140. col. antepen. Fr. Emman. d. q. 30. art. 19. Azor. d. lib. 12. c. 16. quest. 11. Less. d. lib. 2. c. 41. dub. 15. n. 114. quos refert, & sequitur Sanch. d. c. 9. n. 39. quæ tamen opinio probabilis est. Et ita si sint Subdiaconi, aut aliquo ordine insigniti, nisi aliud obstat possunt in alios sacros Ordines promoueri, Fr. Emman. d. quest. 30. art. 24. Fr. Ludovic. Miranda d. quest. 52. art. 6.

Sextum: Vtrum teneantur huiusmodi eiecti ad obsequantias Regulares, & reliqua vota iuxta Religionis suæ institutum in ea emissæ præter tria substantialia, castitatis, paupertatis, & obedientiæ; velut ad ieiunia, vigiliis, delectum ciborum, & similia? In quo vna sententia tenet hos obligari seruare regularem vitam etiam iuxta regulam, quam promiserunt, in quantum se comparatur cum proprio ipforum statu, etiam ieiunia, & similia, vt per D. Antonin. part. 3. tit. 16. cap. 5. §. 8. Syluest. verbo Religio 6. quest. 17. Cordub. in reg. D. Francisci, cap. 2. q. 21. puncto 3. Fr. Ludovic. Miranda d. q. 52. art. 5. conclus. 1. in med. Portel. in dubijs Regularib. verbo eiectione ab Ordine, num. 5. Villalob. part. 2. summ. tract. 3. §. diff. 39. n. 5. cum seqq. Fr. Hieron. Roder. in compendio quest. Regular. tit. 52. num. 6. & saltem vbi regula obligat sub mortali Fr. Emman. d. quest. 30. art. 89. in fine. Sed contrarium verius est, meritoque fultinent Nauarr. comment. 3. num. 46. & sub hoc tit. consil. 51. num. 2. in antiq. alias consil. 78. num. 2. in nouis, Conrad. in suis respons. p. 1. q. 285. Bartol. à S. Fausto d. lib. 3. quest. 237. Less. d. cap. 41. dub. 15. in fine. Aragon. Philarch. Sayr. & Emman. Sā, quos refert, & sequitur Sanchez d. cap. 9. num. 53. vbi n. 56. cum Vega in sum. tom. 2. cap. 86. casu 16. resoluit vacuum votum in Religione B. Mariæ de Mercede vacandi Redemptioni captiuorum, & aliud in Ordine Minimorum S. Francisci de Paula vitæ quadragesimalis eiectionis huiusmodi non obligare, non quòd illud omnino extinguatur, sed suspensum sit quandiu illi extra Religionem sunt, de quo etiam Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 237. num. 4. Vnde benè colligitur hos eiectos in perpetuum non teneri deferre habitum suæ Religionis, si eo spoliatur, vt docent Nauarr. d. comment. 2. num. 36. & sub hoc tit. consil. 51. n. 2. in antiq. alias consil. 78. n. 2. in nouis, Barthol. à S. Fausto d. lib. 7. quest. 250. Azor. d. lib. 12. cap. 18. q. 13. Sayr. in clauis Regia, lib. 6. cap. 9. num. 28. Fr. Emman. d. quest. 30. art. 26. Less. d. cap. 41. dub. 15. num. 112. Sanchez d. cap. 9. num. 55. Hinc etiam inferitur huiusmodi eiectiones (quando non sunt in Sacris) non teneri diuinum Officium recitare, tum quia constituntur in statu, in quo non est consuetudo recitandi diuinum Officium, vel saltem non sunt in statu, in quo ex consuetudine obligentur ad Canonicas preces, vt docent Sot. de instit. lib. 10. quest. 5. art. 3. Bonacina de horis Canonic. disp. 1. quest. 2. puncto 2. n. 6. Barthol. à S. Fausto d. lib. 6. quest. 241. quicquid aliter sentiant Nauarr. de orat. cap. 7. num. 20. Lessius de instit. lib. 2. cap. 36. dub. 9. num. 50. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. c. 6. a quest. 5. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4.

lib. 4. cap. 17. num. 9. Malder. de virtut. tract. 10. cap. 2. dub. 3.

Septimum. Vtrum supradicti eiectioni tanquam proprium sibi possint acquirere? in quo dicendum eos nihil tanquam proprium sibi posse acquirere, aut capere, sed solum ius habere acquirendi vsum eorum, quibus ad victum, vestitum, & habitationem indigent, tenentur enim voto paupertatis, propter eorum status patitur, ita docent Nauarr. *commento 2. de Regul. num. 45.* Azor. *d. lib. 12. c. 16. quest. 4.* Sayr. *d. lib. 6. c. 9. n. 18.* Molin. *d. disp. 140. vers. quando vero.* Less. *d. c. 41. dub. 15. n. 112.* Sanchez *d. cap. 9. num. 45.* Fr. Ludovic. Miranda *d. quest. 52. art. 5. conclus. 2.* Vnde eos minime posse testari resoluit Molin. *disp. 277. vers. quod ad ceteros.* Less. *d. dub. 15. num. 113.* Sayr. *d. cap. 9. num. 28.* Sanchez *d. cap. 9. num. 46.* Vtrum autem si illicita, & superflua expendant, teneantur accipientes ab eis restituere, ipsique peccent contra paupertatis votum sic illicita & superflua expendendo? vide eundem Sanchez *loco citato*, num. 47. & 48. Less. *d. lib. 2. cap. 41. dub. 15.* Barthol. à S. Faust. *d. lib. 6. quest. 148.* Et cuiusnam acquirant si aliqua lucentur bona, vide Nauarr. *d. commento 2. num. 33.* Less. *d. cap. 41. num. 12.* Fr. Ludovic. Miranda *d. conclus. 2.* Humad. *31. gloss. 2. in fine.* tit. 7. p. 1. Tap. *in authent. ingressi. C. de sacros. Eccles. verbo sua.* cap. 6. num. 50. Molin. *d. tract. 2. disp. 140. vers. quoad votum.* Barthol. à S. Faust. *d. lib. 6. quest. 244. cum seqq.* Azor. *d. cap. 16. quest. 9.* Iate Sanchez *in precepta Decalogi.* tom. 2. lib. 7. c. 33. a num. 22. Valer. Reginald. *lib. 18. num. 420.* Quicquid sit de iure, attento tamen Motu proprio Gregor. XIII. incip. *Officii nostri*, omnia per hos eiectiones vndeunque acquisita pertinent ad Cameram Apostolicam post eorum obitum, si extra Religionem decedant, vt refert Campanil. *d. rubr. 12. cap. 15. num. 9. in princip.* Et eiectionis tunc dicitur, vt destinat acquirere Monasterio, quando exutus habitu Monachali à corpore Ordinis dimittitur. Rot. apud Farin. *decis. 149. n. 2. part. 2. recent.* An autem Monachi fugitivi bona, qui sub habitu clericali multa quaesiverint, sint subiecta spoliis Reuerendae Camerae Apostolicae, vide Aloyf. Rice. *in praxi aures.* fol. 389. per totam.

Octauum dubium. Vtrum monialis, quae adeo incorrigibilis est, vt ipsius emendatio, & correctio in nullo Monasterio speretur, eiici possit? Affirmative respondet Sanchez *d. lib. 6. cap. 9. n. 6.* per ea quae dixi ad cap. *liter.* 18. n. 3. *supr. hoc tit.* cuius contrarium tenet Bonac. *in tract. de clausura.* & parit eam violentibus impositis, *disp. 1. q. 1. punct. 9. n. 13.* Vtrum illud certis moniales propter incorrigibilitatem non esse eiiciendas simpliciter à Monasterio, sed nisi ibi puniantur, posse ad aliud transferri, vt est constitutio Urbani IV. quam referunt Fr. Emman. *quest. Regular. tom. 1. q. 40. art. 9. post princip.* Ludon. Miranda *de Monialibus.* q. 3. art. 2. quae constitutio in hac parte, neque per constitutionem Pij V. neque per Concilium Trident. licet strictiora sint, censetur reuocata, vt testantur Fr. Emman. *d. q. 49. art. 5. vers. secundo.* & Miranda *d. q. 3. vers. quatuor casus.* refert & sequitur nouissime Rota *in vna Plixbonen. Monasterij.* 19. Nouembris huius anni 1625. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, quam citat Tambur. *de iure Abbatum.* tom. 1. *disp. 15. quest. 12.*

Quasi si in Monasterij, &c. Vult hic text. in his, & sequentibus verbis, vt per censuram Ecclesiasticam compellantur Pralati admittere eos fugitivos, & eiectiones, quando salua Ordinis disciplina admitti possunt; gloss. hic verbo *salua*, explicat imposita eis poenitentia, quam regula illius Ordinis illi delicto imponi iubet. sed manifeste text. aliud intendit, vt ex ipso met con-

textu apparet, atque ita sensus est, vt si fugitivi, & eiectioni admittantur ad Religionem, quando ea admissio non esset contraria regulae illius Ordinis, si enim regula praescriberet hos ad Religionem non admittendos esse (vt regula D. Benedicti cap. 29. id praecipit de his, qui post fugam ter recepti fugiunt iterum) textus in presenti, non iubet eos admitti, sed in locis competentibus ad agendam poenitentiam constituenda explicat in presenti Host. *n. 67.* & 8. Butr. *n. 9.* Zabara. *n. 1. not. 1.* Ioan. Andr. *n. 4.* Anchar. *n. 5.* Henric. *in fine.* Azor. *d. lib. 22. c. 17. q. 2.* Sanchez *d. c. 9. n. 12.* referant Portel. *in dub. Regularib. verbo eiectione ab Ordine.* n. 6. & Hieron. Roderic. *d. resol. 57. num. 8.* quod in Capitulo Generali Romae habito sub Reuerendissimo D. Ioanne Ferro de anno 1612. statutum fuit vt eiectioni ab Ordine, & ad trirèmes damnati, non possint iterum recipi ad Ordinem, etiam si rogent; vbi etiam declaratum fuit quod censetur expulsus ab Ordine qui damnatur ad trirèmes, etiam si in sententia non declaratur expulsio.

Quod si hoc Regularis Ordo, &c. Vult text. in his & 18. *segg. verbis*, vt si salua Ordinis disciplina fugitivi, vel eiectioni recipi nequeant, provideant Pralati, vt apud eadem Monasteria in locis competentibus, absque graui scandalo id fieri potest, alioquin in aliis eiusdem Ordinis Religiosis domibus, ad agendam ibi poenitentiam, talibus vitae necessaria ministrantur; nomine autem competentium locorum, intelliguntur ergastula Monasterij, in quibus religiosi separati ab aliis vitam transigant, sui delicti poenam luentes, ita docent in presenti, Hostienf. *n. 9.* Ioan. Andr. *n. 4.* Butr. *num. 10.* Anchar. *num. 6.* Abb. *n. 1. notab. 4.* Zabara. *n. 2. quest. 8.* Henric. *num. 7.* Azor. *d. quest. 2.* Sanchez *d. c. 9. num. 13.*

Si absque graui scandalo fieri poterit. Id est, quando ex admisione ceteri Religiosi non ita offenderentur, vt potius se exituros, quam cum talibus eiectionis commemoratos dicerent, ita Hostienf. Ioan. Andr. Butr. & Zabara. *locis proximè citatis.* Fr. Emman. *d. q. 50. art. 5. in fine.* Sanchez *d. c. 9. n. 13. in fine.*

Talibus vitae necessaria ministrantur. Probat hic text. subministranda esse vitae necessaria fugitiuis, & eiectionis Religiosis apud alia Monasteria eiusdem Ordinis constitutis, vt per Fr. Emman. *tom. 1. q. 23. art. 2.* Azor. *d. lib. 12. c. 16. q. 3.* Sanchez *d. c. 9. n. 14.* Cuius verò expensis subministrari debeant, dicam infra ad glossam. Illud verò certum est monialem non dici eiectionem à Monasterio, quando semper per illud fuit alita, vt censuit Rot. apud Farin. *decis. 115. num. 1. part. 2. recentiorum.*

In gloss. *Vita necessaria*, ibi, & qui ministrabit ei necessaria, Abbas prioris monasterij, vel secundi, credo quod Abbas prioris Monasterij. Melius tamen sic distinguendum puto. Si Religiosus hic bona sua contulerat Monasterio, quidem alimentis sufficientia, illis alii debet: si autem non contulit, aut sufficientia non sunt, alendus est impensis prioris Monasterij, quod si id non habuerit vnde eum alat, ministrabit alimenta posterius Monasterium, ita docent in presenti, Hostienf. *num. ult.* Ioan. Andr. etiam *num. ult.* Butr. *num. 14.* Zabarel. *num. 2. quest. 10.* Abb. *num. fin.* Anchar. *num. 9.* Henric. *num. 7.* Tap. *in authent. ingressi. C. de sacros. Eccles. verbo sua.* c. 6. num. 37. cum duobus *segg.* Azor. *d. lib. 12. c. 17. quest. 3.* Quod si vtrumque Monasterium habuit bona huius eiectioni, quodlibet modicum contribuere tenetur, vt per Anan. *hic n. 8.* Fr. Emman. *d. q. 23. art. 2.* vbi limitat in Religione Fratrum Minorum Regularis obseruantiae, cum in ea summam paupertatem profiteantur Fratres, & Monasteria, ideo vsu receptum est, vt Monasterium in quod Frater mit-

tur, ad penitentiam agendam ei necessaria ministrare, de quo vide Rot. decif. 109. & 115. apud Farinac. p. 2. recent.

22 Notari solet glossa hæc ad id, quod Ecclesia alit delinquentes, qui ad eam confugiunt, ut per Boër. decif. 303. m. 3. Lar. in l. si quis à liberis, s. solent, n. 49. ff. de liberis agnosc. Suid. de alim. tit. 1. q. 3. à princip.

23 Nouissime in sacra Congreg. Concilij S. D. N. Urbani Papæ V. I. I. in illa edita fuerunt decreta de Regularibus apostatis, & eiectis sub die 21. Septembris 1614. quæ post primam huius libri impressionem impressa inueni apud Hieron. Roderic. in compendio quest. Regul. resol. 7. sub n. 3. inter quæ ita habetur: Ad hæc ut in posterum à Religionibus nullus legitime professus eici possit, nisi sit vere incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minime censetur nisi non solum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis dispositione requiruntur sublati hac in parte statuti, & constitutionibus cuiusque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apostolica approbatis, & confirmatis; verum etiam unius anni spatium in ieiunio, & penitentia probetur in carceribus, proindeque vnaqueque Religio priuatos habeat carceres in qualiter saltem provincia. Elapso autem anno si nihilominus non resipuerit, sed animo indurato in sua perniciacia perseverauerit, ne contagione pestifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac membrum putre eici tandem possit, sed ab ipsomet Generali tantum de consilio, & assensu sex Patrum ex grauioribus Religionis eligendis in singulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus, tumque normis instructo secundum eorum stylum, & constitutiones processu, & plene probatis causis expulsiōnis ad sacrorum Canonum præscriptionem. Interea tamen usque ad primam generale Capitulum, seu Congregationem proximè celebrandam si quempiam ex iustis & necessariis causis expellere oportebit, eiectioni fieri possit à Generali cum consilio, & assensu sex Patrum, supra, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menses à præsentis decreti publicatione, seruata tamen in reliquis forma superius præscripta. Si verò eiectioni, quando non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarii loci iurisdictioni, & obedientie subint, proindeque Generalis illico expulsiōnis sententiam eidem Ordinario notificare teneatur. Caterum Sacra Congregat. Religionum Superiores seriò admonet, ac per IESU CHRISTI viscera obtestatur, ut memores paternæ charitatis, & mansuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquunt, ut lucrentur animas fratrum suorum ferè in profundum malorum delapsas, antequam grauisimum, atque extremum expulsiōnis remedium experiantur. Idque eo magis quod subditorum sanguinem, qui ex malo negligentium, & sui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus noster IESUS Christus supremo Dei iudicio de eorum Prælatorum manibus sit requisiturus.

Præterea statuit, ut iidem superiores nemini ex Religiosis expulsi litteras testimoniales concedant, illos ad Sedem Apostolicam reuocantes, vel iubentes aliam ingredi Religionem.

Item ut eiectioni extra Religionem degentes sint perpetuo suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinarii locorum facultate dictam suspensionem relaxandi, aut moderandi.

Ac postremo censuit esse innouandam, & sue Beatitudinis auctoritate innouat constitutionem felici record. Gregor. I. X. relata in cap. fin. extra, de Regularibus, ac propterea declarat eam constitutionem in iis quoque vindicare sibi locum, seruandamque esse, qui iuste, diffinituè ac iuris ordine seruato expulsi fuerint, dummodo tamen in expulsi huiusmodi subsit spes euidentis emendationis ex literis salte testimonialibus Ordinarij, cuius cōscien-

tiam in his literis concedendis Sacra Congreg. seriò oneratur. Hæc habentur inter illa sacra Congregat. decreta, quæ ex Typographia Camera: Apostolicæ impressa prodierunt, cum plenissima derogatione quorumcunque constitutionum, & ordinationum Apostol. exemptionum, & privilegiorum, etiam Maris magni, seu Bullæ aureæ nuncupatorum, quorum tenores, &c. Quæ supradictis quomodolibet aduersantur: potestate insuper iisdem superioribus, etiam Generalibus, & Protectoribus sublata ea, quæ superius præscripta sunt, vel eorum aliquid moderandi, seu relaxandi.

De Conuersatione Coniugatorum.

TIT. XXXII.

VER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in breuiario aureo fol. 107. Ioan. de Londris in breuiario sanctorum Canonum, fol. 175. verso, Petr. de Raenna in compendio iuris Canon. Martin. Melnat. in epitome Decretal. fol. 129. verso, Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 472. Goffred. & Host. in sum. m. huius tit. Alex. Cailan. & Anastas. Germanus in paratitulis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. nonè Barthol. Cathagena in expositione titulorum iuris Canon. sub eod.

De materia tituli vide Sanch. de Matrim. lib. 7. à disp. 3. 2. usque ad 40. Fr. Basil. de impedimentis matrimon. 19. nouè Barthol. à S. Faulst. in thesaur. Religiosorum, lib. 5. q. 46. usque ad 119.

SVM MARIVM.

- 1 Vxor si viro ad Religionem transeunti consentiat, & ipsa suspecta, nec continentiam voveat, nec Religionem ingredietur, poterit ipsum repetere, & n. 2.
- 3 Votum temporale castitatis coniugis sexagenarij mementis in saculo non sufficit.
- 4 Coniugis alterius ingressus in Religionem, ut licitus sit post matrimonium consummatum non est necessaria licentia Episcopi ad professionis valorem.
- 5 Episcopi auctoritate Religionem intrasse presumunt qui uxore consentiente, & perpetuam continentiam promittente Religionem intraverit, professionemque fecerit, in qua longo tempore perstiterit.

CAP. Præterea, I. Alex. III.

M Aritus si de licentia vxoris ingreditur & profectetur Religionem coram Monachis & Sacerdotibus, vxor etiam tenetur Religionem intrare, vel promittere perpetuam castitatem seruare, & si hæc non vult facere, vir est reuocandus à Monasterio ab Episcopo. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iur. Pontif. pag. 307. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 484. remissuè Catal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 2. Decretal. lib. 3. tit. 28. c. 1. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 11.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. num. 68. vers. tertia, nonè Barthol. à S. Faulst. in thesaur. Religiosorum,